

KÖZTELEK

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI LAP.

AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden szerdán és szombaton.

Az országos magyar gazdasági egyesület tagjai ingyen kapják.

Nem tagoknak előfizetési díj:

Egész évre 20 korona, félévre 10 korona, negyedévre 5 korona.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tulajdona.

Az egyesületi tanács felügyelete alatt:

Főszerkesztő és kiadósért felelős: Forster Géza az OMGE. igazgatója.
Felelős szerkesztő: Szilassy Zoltán az OMGE. szerkesztő-titkára.

Szerkesztőség:

Budapest, IX., Köztelek-utca 8.

Kiadóhivatal:

Budapest (Köztelek), Üllői-út 25. szám.

Kéziratokat a szerkesztőség nem küld vissza.

AZ „OMGE.” KÖZLEMÉNYEI.

Felhívás t. gazdatársainkhoz!

A hazai ipar pártolása nem maradhat üres szólam, hanem kell, hogy kötelességgé váljék; mert csakis akkor bizhatunk iparunk fellendülésében, ha ismerjük, átértékeljük és teljesítjük is azt a hazafias kötelességünket, hogy mindenkor és mindenben első sorban is a hazai eredetű készítményekhez ragaszkodjunk, a külföldi reánk nézve teljesen idegen árucikkeit pedig szigorú következetességgel mellőzzük.

A fogyasztók kontingensének legnagyobb részét a magyar gazdaközönség adja az ő tekintélyes mérvű szükségleteivel s így tehát a magyar ipar kelendő felkarolása érdekében a hazafias gazdaközönség nagyon sokat tehet. Ehhez pedig nem kell egyéb, mint hogy a gazda idegen származású árut sem ne vásároljon, se pedig el ne fogadjon, ott pedig, ahol különböző szükségleti cikkeket beszerezni szokta, követelje meg azt, hogy ne idegen, hanem magyar áruval szolgálják őt ki, ha pedig ott ilyen adni nem tudnának, forduljon más forráshoz.

A gazdaközönség ez irányú állásfoglalásával a kereskedő bizonyára számot fog vetni s a szerte árult külföldi áru helyett hazai forrásból fogja fedezni minden áruszükségletét. Aminek az lesz az üdvös következménye, hogy a hazai ipar forgalmasabbá lesz és versenyképesebbé válik.

Szóba hoztuk pedig abból az alkalomból, hogy a „Magyar-belga fémipar-gyár r.-t. Budapestben (VI., Hungária-ut) és a „Vágójárási patkószeg-gyár” Vágójáráson megkeresést intézett Egyesületünk ipari és kereskedelmi szakosztályához, patkószeggyártmányainak ismertetése végett. Ennek a megkeresésnek készséggel teszünk eleget, amikor t. gazdatársaink figyelmét a hozzáadással hívjuk fel, hogy azoknál a vaskereskedőknél is, a kiknél patkószeg-szükségletüket beszerezni szokták, követeljük

meg a hazai gyártású patkószegek raktáron tartását.

Hozzáfűzzük e felhívásunkhoz azt a megjegyzésünket, hogy egyesületünk ipari és kereskedelmi szakosztálya készségesen ismerteti a különböző szükségleti cikkekre nézve a hazai beszerzési forrásokat.

Igazgató.

Értesítés az OMGE. t. tagjaihoz.

Ezennel tisztelt tagjaink szíves tudomására hozom, hogy a kereskedelemügyi miniszter ur által múlt év folyamán erőtakarományok kedvezményes szállítására szóló inséges szállítási díjkedvezmény, valamint ezt megelőzőleg fennálló kisebb mérvű 15% díjkedvezmény május hó 31-én hatályát veszítette, miert is egyesületünk ezentúl erőtakarományok kedvezményes szállítására igazolványt nem állít ki.

Egyesületünk még a következőkre állít ki szállítási igazolványt, illetve bizonylatot, ugymint:

1. Permetező anyagokra rézgálicz, vasgálicz és jegecsez aruzin, továbbá oly kénpor küldemények szállításánál, mely kizárólag lisztharmat (oidium) nevű szőlőbetegségek ellen való védekezésre lesznek felhasználva, a m. kir. államvasutak összes vonalain és a pécs—barcsi vasuton, valamint a többi társulatba lépett vasutak vonalain szállítási díjkedvezményben részesülnek.

2. Szőlőkaró kedvezményes szállítására a m. kir. államvasutak összes vonalain, a cs. kir. szabadalmazott déli vaspálya társaság Aradcsanádi egyesült vasutak, a Szamosvölgyi helyi-érdekű vasut, a Torontáli és Temesvármódsi helyi-érdekű vasutak vonalain 20% kedvezményre az esetben, ha legalább is 41 km. távolságra szállítatik és feladóként valamelyik állami erdőgondnokság vagy állami erdőhivatal szerepel.

3. Bizonylatot ad ki egyesületünk „Tha-naton” dohánylugkivonat beszerzésére, mely kertek és gyümölcsfák permetezésére, elősdiék pusztítására használtatik fel.

4. Ugyiszintén bizonylatot ad ki egyesületünk elhasznált távirósodronyok beszerzésére, melyek gazdaságok és szőlőkertek bekerítésére használtatnak fel. A kiadott bizonyítvány alapján a sodrony a kereskedelmi miniszteriumtól a rendeltetési állomás megjelölésével kérelmezendő.

5. Felhívjuk a tisztelt tagok figyelmét az OMGE. kebelében működő vasuti díjvisszatérítési irodára, mely a gazdák részére érkező szállítmányok díjtételeit az esetleges túlfizetés 20%-ának levonása fejében felülvizsgálja.

A fuvarlevelek a feladástól számított egy évi időn belül képezhetik reklamálás tárgyát. Kérjük tehát a tisztelt tagokat, hogy a rendelkezésre álló fuvarleveleket az OMGE. titkári hivatalához felülvizsgálás végett beküldeni szíveskedjenek.

Igazgató.

Az állattenyésztési és állategészségügyi szakosztály ülése.

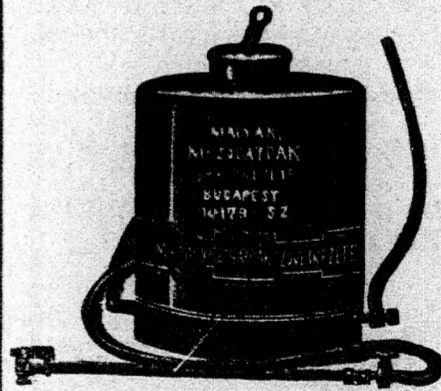
(1905 május hó 31.)

Jelen voltak Tormay Béla elnöke alatt: Emödy József, Fenyvessy Adolf, Gerentsér Jenő dr., Ivánkovics Béla, Küszler Henrik, Löhrer Andor, Matlaszkovszki Tádé, Perczel Ferencz, Székely Salamon, Szily Tamás, Torkos Imre, Ziegler Nándor; az egyesület titkára részéről: Rubinek Gyula ügyvezető-titkár, Szilassy Zoltán szerkesztő-titkár és Jeszenszky Pál titkár, mint előadó.

Tormay Béla elnök az ülést megnyitván üdvözli a megjelenteket és felkéri Jeszenszky Pál előadót, hogy tegye meg indítványát a

Nemzetközi Tejgazdasági Szövetség magyar bizottságának megalakítása tárgyában.

Jeszenszky Pál előadó. Az 1903-ban Brüsszelben megtartott nemzetközi tejgazdasági kongresszus többek között egy nemzetközi tejgazdasági szövetség létesítését határozta el. A szövetség tényleg létre is jött és célja a tej-

Ára K. 34-
" " jogya " 28-

Ajánljuk szavatolás mellett a francia **Eclair** permetezőnek minden tekintetben hű másolatát, a „**MEZŐGAZDÁK**” permetezőt, melyet védjegyünk alatt idehaza gyártatunk.

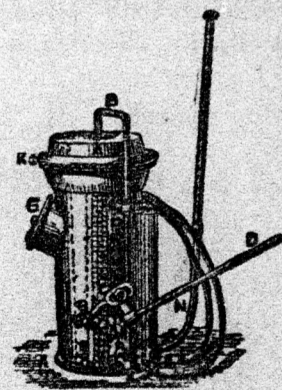
Továbbá la **rézgáliczot**, **sublimált kénport**, **dr. Aschenbrandt-féle bordói- és rézkénport**, fehér hosszuszuszálú **raffiaháncsot**, 4-szer sodrott **jutafonalat**, **venyigemetsző ollókat**, szőlő- és faajtó **késeket**, **gummiszalagot**, furott és hasított **parafadugót**, a legutányosabb áron.

Kívánatra árjegyzéket ingyen és bérmentve küldünk.

MAGYAR MEZŐGAZDÁK SZÖVETKEZETE

BUDAPEST, V. ker., Alkotmány-utca 31. szám.

LA TORPILLE kénszóró.

Ára K. 34-

Mai számunk 16 oldal.

gazdaság körében felmerülő tudományos és gyakorlati kérdésekkel való foglalkozás, a tejjgazdaságnak egyöntetű alapon való szervezése és a tejtermékek hamisításának egyöntetű tilalmi intézkedések életbeléptetésével való meggátolása.

Ezen czélok elérése érdekében a szövetség két évenként a különböző államokban felváltva tejjgazdasági kongresszusokat rendez és tejjgazdasági szakmüvek kiadásáról is gondoskodik. Brüsszelben állandó közponit irodát tart fenn. Az egyes államok a maguk részéről tejjgazdasági érdekeik előmozdítása érdekében szoros kontaktusban a szövetséggel megalakították már saját bizottságaikat, nálunk azonban ez mindeddig nem történt meg. Miután nálunk a tejjgazdálkodás erős fejlődésben van, kívánatos, hogy nálunk is létesítsünk ily bizottság, mely a nemzetközi szövetséggel szoros kapcsolatot tartson fenn és vele egyöntetűleg igyekezzék mindazon kérdésekben eljárni, melyek általánosságban a tejjgazdaságot és különösen a mi tejjgazdasági viszonyainkat érintik.

A tejjgazdasági szövetséggel Magyarországnak már van bizonyos kontaktusa, amennyiben a földmivelségi miniszterium képviselőjében az országos tejjgazdasági felügyelő az állandó választmány tagjai között foglal helyet. Mint-hogy azonban kívánatos, hogy társadalmi uton is létesítsünk kapcsolatot a nemzetközi szövetséggel, az előadó azt indítványozza, hogy a szakosztály a saját kebeléből alakítson egy bizottságot, melynek feladata volna a nemzetközi szövetséggel karöltve a tejjgazdaság körébe vágó kérdésekkel foglalkozni. Javasolja egyúttal, hogy a szakosztály kérje fel az igazgató-választmányt, hogy a bizottságot a szövetség tagjaul bejelentse és a 40—50 koronára rugó tagsági díjat az egyesület pénztárából fedezze.

Tormay Béla elnök rövid visszapillantást vetve mezőgazdaságunk multjára, rámutat arra, hogy szarvasmarhatenyésztésünknek az OMGE. szorgalmazása folytán történt felkarolása határkövet jelez mezőgazdaságunk történetében. Nagy fontossághoz juttatta ez azt a gazdasági terméket, melynek eddig a gazdaság jóvedelmére alig volt befolyása: a tejet. Bevonatott ezen akcióba a kismember is, ami tejszövetkezetek alakításával vált lehetségessé. A munkából az állam is kivette részét és a kormány derék szakfériai működése folytán oda jutottunk, hogy a tejjgazdaság fontos tényező gazdasági életünkben. Minden alkalmat meg kell ragadnunk, hogy az ügyet előbbre vigyük. A földmivelségi miniszter az ügyet magáévá tévén már gondoskodott, hogy az ő képviselője a nemzetközi bizottságban helyet foglaljon. Az egyesületre, mint társadalmi tényezőre szintén vár a köteleesség, hogy kivegye részét a munkából. Melegen partolja előadó javaslatát s előterjeszti a bizottságba beválasztandó férfiak névjegyzékét azzal a pótindítvánnyal, hogy kéressék meg a választmányt, hogy a bizottságnak adja meg azt a jogot, hogy magát a szükséghez képest kiegészíthesse. A bizottságba a következő tagokat javasolja beválasztani: Pirkner János, Sierbán János, Ujhelyi Imre, Harkányi János báró, Kúszler Henrik, Szily Tamás, Latinovics Géza, Bogdányi Mór, Hutyra Ferencz dr., Koerfer István dr., Székely Salamon dr. és Jeszenszky Pált.

A szakosztály előadó indítványát az elnök

által előterjesztett pótindítvánnyal egyhangulag elfogadja és fent nevezettekől a bizottságot megalakítja.

Védőojtóanyagok forgalombahozatalának állami ellenőrzés alá való helyezése.

Jeszenszky Pál előadó. Az egyesület állattenyésztési és állategészségügyi szakosztálya ismételtén foglalkozott már azzal a kérdéssel, hogy a védőojtó-anyagok forgalma állami ellenőrzés alá helyeztessék. Mintegy két év előtt foglalkozott a szakosztály első ízben a kérdéssel azon panaszok alapján, melyek igen sürűen hangzottak fel a miatt, hogy az ojtóanyagok alkalmazása folytán a beojtott állatok elhullottak és az ebből keletkezett pörökben a gazda huzta a rövidebbet. Felterjesztésben kérte akkor az egyesület a minisztert, hogy állítsa vissza azt a szigorú ellenőrzést, mely alatt az ojtóanyagok előállítására és forgalombahozatalára 1900-ig állott. A miniszter erre a felterjesztésünkre azonban nem is válaszolt. Miután azonban a panaszok azóta egyre sürűbbek lettek, az elnök ur ő exzellenciája egy legutóbb tartott választmányi ülésen azt hozta javaslatba, hogy egy újabb sürűs felterjesztésben kéressék fel a kormány megfelelő intézkedések megtételére.

Ez képezte alapját az OMGE. legújabb felterjesztésének, melyre a miniszter azt választotta, hogy már az 1903. január 31-én kelt felterjesztésünk alapján még ugyanazon év május 19-én egy értekezletet hívott össze, melynek eredményeképpen a miniszter felhívta az állatorvosi főiskola tanári karát, hogy javaslatot tegyen arra vonatkozólag, hogy a védőojtóanyagok készítése és forgalomba hozatala miképp volna állami ellenőrzés alá helyezhető. Az állatorvosi főiskola tanári kara azonban mindezeideig nem terjesztette be véleményét. Tudatja egyúttal a miniszter, hogy ha az állatorvosi főiskola tanári karának javaslatai beérkeznek, egy anktét fog összehívni, melyen az összes érdekeltek megjelenének és amely hivatva lesz a szóban forgó kérdésben végleges álláspontra elfoglalni.

Miután az ügy érdekében kívánatos, hogy az állatorvosi főiskola tanári kara javaslatait minél előbb beterjeszse, előadó azt indítványozza, hogy kéressék meg privatim Hutyra Ferencz dr., a nevezett főiskola rektora, ki egyúttal a szakosztály alelnöke, hogy hasson oda a főiskola tanári karánál, hogy a szóban forgó ügyben véleményét a földmivelségi kormányhoz minél előbb felterjeszteni sziveskedjék.

A szakosztály az indítványhoz egyhangulag hozzájárul.

A földmivelségi miniszter leirata magyar szarvasmarhának Egyiptomba való kivitele tárgyában.

Jeszenszky Pál előadó. Az alexandriai cs. és kir. konzul magyar szarvasmarhának Egyiptomba való kivitele tárgyában javaslatot terjesztett a földmivelségi kormány elé, melyben hangsúlyozza, hogy az Egyiptomba két év előtt óriási mértékben pusztított marhavész-következtében ott most nagy a hiány igásmarháiban. Jelzi a konzul, hogy Alexandriában loco darabonkint 176 forint árat lehet elérni. Tekin-

tetbe véve azonban, hogy az Alexandriába való szállítás költsége darabonként körülbelül 35 forintra rug, az eladó javára mindössze 140 forint maradna, mihez még az is járul, hogy az értékesítés még így is nehézségekkel jár, mert a konzul észrevétele szerint az ottani lakosok igen alacsony árakhoz vannak szokva és nem fogják belátni, hogy jobb minőségű marháért többet kell fizetni.

Előadó azt indítványozza, hogy miután nálunk ugyis nagy a hiány igájszágban, tudassa az egyesület a földmivelségi kormánnyal, hogy igásmarhának Egyiptomba való kivitelét nem tartja lehetségessnek.

Tormay Béla elnök az előadó nézetéhez csatlakozik.

Löherer Andor szomorúsággal veszi tudomásul, hogy a konzuli karban oly nagy tájékozatlanság uralkodik közgazdasági viszonyaink felől.

Szilassy Zoltán rámutat arra a vizságságra, hogy a miniszter akkor kéri ki az OMGE. véleményét, mikor valamely kérdést másképp már nem tud megoldani.

Így történt ez a jelen esetben, midőn is a miniszter csak akkor fordult az egyesülethez, miután már más helyen ugyanezen ügyben eredmény nélkül tudakozódott, mert tudomása szerint az Egyiptomba való importtal a mult évben meg is próbálkoztak.

Azt indítványozza tehát, hogy kéressék meg a miniszter, hogy az egyesület véleményét más alkalmakkor oly időben kéri ki, mikor az ügy érdekében még tehet valamit.

Jeszenszky Pál előadó védelmébe veszi a minisztert, ki az alexandriai konzulnak április hó végén érkezett javaslatait már május 12-én megküldte az egyesületnek.

A szakosztály előadó indítványát egyhangulag elfogadja.

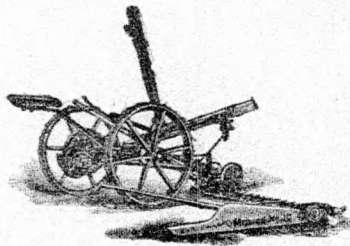
A fővárosi tehénvásár ügye.

Jeszenszky Pál előadó: A főváros a már jó ideje zár alatt álló tehénvásárt ismét meg akarja nyitni és pedig nem régi helyén, hanem a régi lóvesztglő istállóiban, melyek alig 2—300 lépésnyire vannak a marhavásártól. Ismét fenforog tehát az a veszély, mely a tehénvásár zár alá helyezését vont maga után, hogy t. i. egyik vásár inficiálni fogja a másikat. Ez ellen felszólt az Országos Magyar Állatkereskedelmi Egyesület és kifejtette aggályait a tekintetben, hogy ezzel a kérdés nincs megoldva, mert az egyik vásárnak a másiktól teljesen elkülönítve kell szerveznetnie. Miután azonban nevezett egyesület szerint erre kijátás nincs, azt kéri a fővárostól, hogy engedje meg, hogy a tehénkereskedők saját istállóikból adhasák el állataikat. Kérelmének partolására az OMGE.-t is felkérte.

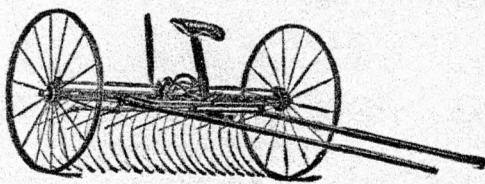
Az OMGE. már több ízben állást foglalt a mellett, hogy a tehénvásár a marhavásártól teljesen elkülönítve létesíttessék, azonban eredménytelenül. Ahhoz, hogy az állatoknak magánistállóikból való eladása megengedtessek, előadó nézete szerint az egyesület nem járulhat hozzá, mert a magánistállóiban, melyeket ellenőrzés alatt tartani nem lehet, még inkább ki vannak téve az állatok az inficiálás veszélyének. Azt indítványozza tehát, hogy az OMGE. az Orsz. Magyar Állatkereskedelmi Egyesület kérelmét ne támogassa.

Legjobb és — legtökéletesebb **fű- és takarmánykaszálók, teljesen acél szénagyűjtő- és tarlógereblyék, marokrakó és kévekötő-aratógépek.** Világhírű eredeti amerikai — JOHNSTON-gyártmány. —

BÄCHER RUDOLF, MELICHAH FERENCZ-nél, BUDAPEST, Nagymező-utca 68.

Vezérképviselő:
Szűcs Zsigmond.

Kimerítő árjegyzéket készséggel küldünk.

Alexandriába
t körülbelül
indóssze 140
járul, hogy
égekkel jár,
az ottani
nak szokva
minőségű

ogy miután
ban, tudassa
ormánnyal,
ló kivitelét

ó nézetéhez

veszi tudó-
gy tájékoztat-
nyaink felől.
ra a vizsás-
kéri ki az
ely kérdést

ben, midőn
z egyesület-
ezen ügyben
rt tudomása
l a mult év-

gy kéresek
véleményét
ki, mikor az

ébe veszi a
lnak április
nájus 12-én

yát egyhan-

ye.

áros a már
ismét meg
én, hanem a

alig 2—300
rtól. Ismét
y a tehén-

után, hogy
másikat. Ez
Állatkeres-

aggályait a
nincs meg-
násíktól tel-

erre kilátás
gedje meg,
kból adhas-
tolására az

llást foglalt
rhavásártól
onban ered-

nak magán-
ssék, előadó
ulhat hozzá,
ellenőrzés

ki vannak
vének. Azt
az Orsz.
kérelmét ne

Ziegler Nándor rövid visszpillantást vet a tehénvásár multjára és annak szükséges voltát fejtegeti. Annál sajnálatosabbnak tartja, hogy a tehénvásár tavaly óta zárva van. A főváros ezen a bajon a vásárnak a Tatrersallba, majd pedig a lövésztéglőbe való ideiglenes át-helyezésével akart segíteni, azonban mind a két terv nehézségekbe ütközött. A főváros attól sem idegenkedik, hogy nagyobb befektetéssel új vásárteret létesítsen, azonban biztosítékot kíván arra nézve, hogy az nem fog bármily csekély oknál fogva bezárni. Kéri tehát a szakosztályt, hogy hasson oda, hogy a fővárosnak e tekintetben garancia nyújtassék.

Tormay Béla elnök az ügyet egy gazdák-ból, továbbá a főváros és a kormány kiküldöttéből megalakítandó bizottság elé kívánna utaltatni, mely azután kész javaslattal járlna a főváros elé. A megoldásnak egy másik módja az volna, hogy a szakosztály küldene ki bizottságot, mely elaborátumát a szakosztály elé terjesztené, hogy az azután a fővároshoz át-tétessék.

Fenyvessy Adolf Tormay Béla elnöknek első indítványa mellett szólal fel.

Emödy József a főváros kívánságát méltányosnak és pártolandónak tartja. Nézete szerint a kérdésnek bizottság elé való utalása nem egyéb elodázásnál. A kérdést csak úgy tartja megoldhatónak, ha a tehénvásár oly helyen létesül, ahol állandó állatorvosi ellenőrzés lehetséges.

Tormay Béla elnök nem zárkozik el az elől, hogy a tehénvásár kérdése még a mai ülésen tárgyalassék.

Löherer Andor nézete szerint a szóban-forgó ügy nemcsak a főváros ügye, hanem országos ügy. Épp ezért szükségesnek tartja, hogy a kérdés előbb bizottság által tárgyal-tassék, melybe a kormány és a főváros kiküldöttjei is bevonatnának.

Ami a kiszemelendő helyet illeti, azt tartja, hogy a czélnak az új vásártér felel meg legjobban.

Küsler Henrik a gazdák és az állat-kereskedők szempontjából egyaránt károsnak tartja, hogy a tehénvásár már másfél év óta zárva van. Egyetért Tormay elnökkel abban, hogy bizottságot kellene kiküldeni, mely a kérdésben részletes javaslatot dolgozna ki.

Jeszenszky Pál előadó Emödy indítványá-hoz csatlakozik, mert nézete szerint a kiküldendő bizottság sem fog mást javasolhatni, mint a szakosztály. A minisztert kötik az állat-egészségügyi törvény rendelkezései, melyek szerint ha a főváros bármely állatpiacán ragály út ki, akkor az egész budapesti piac zár alá helyezendő. A kérdés csak úgy oldható meg, ha a vásártér a főváros külterületén létesül és pedig pavillonrendszerben. Ha valamelyik pavillonban betegség üt ki, az egyszerűen lezárható.

Arra nézve, hogy a főváros hol létesítse a vásárteret, az egyesületnek nem lehet feladata javaslatot tenni.

Ziegler Nándor az ügy sürgős voltát hangsulyozza.

Fenyvessy Adolf fentartja azon állás-pontját, hogy a kérdés egy vegyes bizottság elé utaltassék, mely részletes javaslatot volna

hivatva kidolgozni. Nem ért egyet Emödyvel abban, hogy ezáltal a megoldás elodáztatik. Nézete szerint a főváros sokkal hamarabb fog a kérdésben dönteni, ha kész javaslattal áll szemben.

Tormay Béla elnök ismételt felszólalása után a szakosztály a mellett határoz, hogy a választmány utján átír a fővároshoz és megjelöli azokat az elveket, melyek szerint az új tehénvásárt létesítendőnek véli.

Szilassy Zoltán indítványára hozzájárult a szakosztály ahhoz is, hogy kéressék meg a kormány, hogy a tehénvásár létesítésénél a főváros segítségére legyen.

Abraktakarmányok szállítása.

Jeszenszky Pál előadó. Azok a szállítási kedvezmények, melyeket a kormány abrak-takarmányok kedvezményes szállítására engedélyezett, május hó 31-én megszűntek. A miniszter sem az eddig élvezett 40°/o-os, sem pedig a régebben érvényben volt 15°/o-os kedvezményt nem akarja megadni, még pedig azzal az indoklással, hogy ezeket a kedvezményeket kizárólag nagy uradalmak vették igénybe. Tényleg csak nagy uradalmak vették igénybe a kedvezményt, de ennek oka az, hogy darab-áruk nem élveztek kedvezményt, valamint a szövetkezetek czimére menő küldemények sem.

A szállítási kedvezmény megszűnésének következménye az lesz, hogy egyes vidékeken, különösen a Felvidéken, drágábban adhatják el a malmok abraktakarmányukat, mint más vidékeken, mert nincs, ami az árakra kiegyenlítőleg hasson. Az árkiegyenlítésre a jövőben is szükség van és ez úgy érhető el, ha a kereskedelmi miniszter a távolság arányában csökkenőleg állapítaná meg az abraktakarmányok szállítási díjtételeit.

A másik kívánalom az volna, hogy a darabárutarifa is módosíttassék, hogy a kedvezményt a kisemberek is élvezhessék. Kívánatos tehát, hogy legalább 10 mm. abraktakar-mány szállítása esetén a darabáru tarifája is úgy módosíttassék, mint a vagonáru tarifája.

Azt indítványozza tehát, hogy a választ-mány utján ily értelmű felterjesztés intéztessék a kereskedelemügyi miniszterhez.

Perczel Ferenc teljesen egyetért előadó indítványával, csak azzal kívánja megtoldani, hogy ugyanoly értelmű felterjesztés intéztessék a földmivelésügyi miniszterhez is, ki minden bi-zonynyal rajta lesz, hogy az állattenyésztés a kért tarifális intézkedésekkel is előmozdítottassék. Ez különösen a legintenzívebb állattenyésztéssel bíró és malmokban szűkölködő nyugati megyék-ben szükséges, hol az árak nagyon felszökne-nek, ha csak alacsony tarifátételek segítségével a keleti és déli megyékből nem szerezhetnék be a szükséges takarmánymennyiséget.

A szakosztály az előadói javaslatot a Per-czel által ajánlott pótlással együtt elfogadja.

Ezzel a napirend ki lévén merítve, elnök a megjelent tagok érdeklődését megköszöni és az ülést berekeszti.

Ülés után *Torkos Imre* a jelen volt tagok élénk érdeklődése mellett bemutatta újrend-szerű tejeskanna-elzáró készülékét, az ugynevezett „szájkosarat”.

Az alföldi gazdálkodás reformálása.

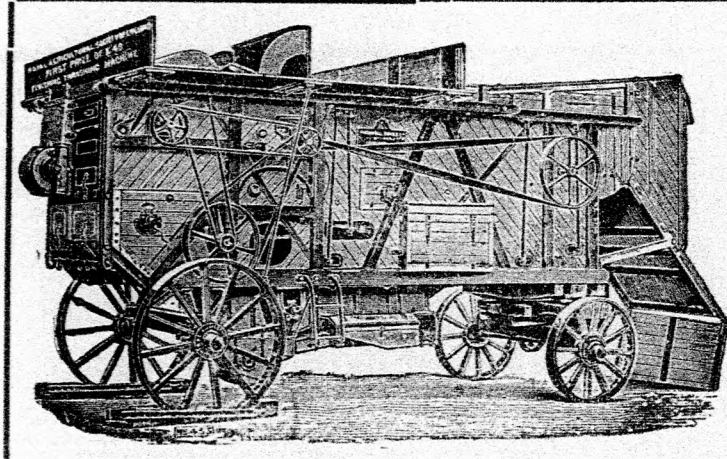
Fábry Sándor dr., Békés vármegye alispánja, a vármegyei hivatalos lapnak mult hó 20-án megjelent 20-ik számában teszi közzé a vármegye f. évi rendes tavaszi közgyűlésén előterjesztendő al-ispáni jelentését, mely kimerítőleg tár-gyalja az alföldi gazdálkodás reformjának kérdését, amely országos jelentőségű kér-déssel egy lapunk, mint egyesületünk növénytermesztési szakosztályának ülése széles terjedelmű viták keretében foglal-kozott.

Ez alispáni jelentés, a Békésvár-megyei Gazdasági Egyesület jelentése alapján, nagyban és egészben összefog-lalja az alföldi mezőgazdálkodás refor-málásának érdekében eddig fölmerült összes ideákat és a kiválóan alföldi jellegű megye viszonyaihoz alkalmaz-kodólag jelöli meg az alföldi mezőgazda-ság javítására, az állam, helyi hatóságok és a gazdatársadalom részéről teendő intézkedéseket. Ez összefoglaló és mégis kimerítő jelentést mi nagyon is alkalmas bázisul tekintjük a további tárgyalások-nak és éppen azért egész terjedelmében közölve azt, ajánljuk az érdekeltek szives figyelmébe.

Vármegyénk mezőgazdaságának évek óta tartó mostoha állapota erős visszahatással van gazdáink és munkásaink anyagi helyzetére s csak természetes, hogy már nemcsak a mező-gazdasági kérdésekkel foglalkozni elsősorban hivatott gazdasági egyesületben, de a törvény-hatósági bizottság egyetemében is megnyilvánul az óhaj, a mezőgazdaság fejlődését gátló okok és az azok elhárítására alkalmas módzatok megismerésére, valamint azon módok keresésére, melyekkel a haszonhajtóbb gazdálkodást és amennyiben erre a belterjesebb gazdálkodást látszik alkalmasnak, az intenzív gazdálkodást biztosítani lehetne. Ennek kell tudnom a leg-utóbbi rendes közgyűlésünkön nyilvánított azon kívánalmat, hogy legközelebbi jelentésemben e kérdésekkel s különösen az intenzív gazdálkodás kérdésével foglalkozzam. Bár érzem gyengesé-emet e téren, nem akarok kitérni e kérdés elől, úgy fogva fel, hogy ha egyéni nézeteim esetleg tévesek is, azok felvetése nem lesz káros, mivel legalább módot adnak a kérdések pro és kontra való tárgyalására s a helyes nézetek és elvek kialakulására.

Szerény nézetem szerint mezőgazdaságunk stagnálása s a legutóbbi években való vissza-fejlődése egyenként és összhatásukban a követ-kező okokra vezethető vissza:

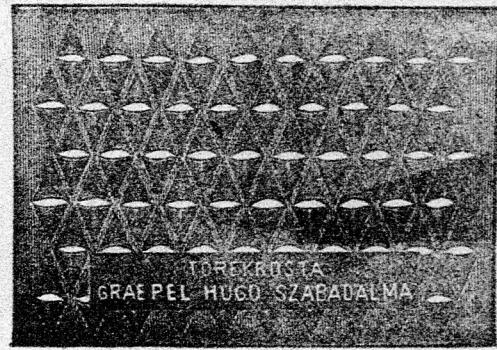
Elsősorban is az Alföld szeszélyes és mondhatni minden valószínűséget, melyre a gazda basírozni tudna, kizár mostoha időjárá-sával. Ez a szeszélyes időjárás természetszerű

GRAEPEL HUGÓ, gépgyáros

Marshall Sons & Co. Limited vezérgyűzőke, BUDAPEST, V. ker., Váci-ut 40-46. sz. Ajánlja: eredeti Marshall-féle gőzlokomobiljait, saját gyártmányu legújabb cséplőgépeit, szabadal-mazott kombinált gabona- és lóhereszéplőgépeit és szabadal-mazott tőrekrostaít vaslemezéből. A mult évben körülbelül 1000 darabot szállítottam. Legjobb sikerrel kipróbálva.

Hajlandó vagyok ezen rostát bármely cséplőgéphez 14 napi próbára küldeni és vissza-fogadni, ha nem jobb mint bármely más fajta tőrekrosta! Gazdasági árjegyzéket, tőrekrosta-leírást, mintát és elismerő levélfüzetét kívántra ingyen és bér-mentve küldök.

olyék,

erikai
ny. =

oka annak, hogy gazdáink félénk előrelátással a nagy gyökerű kalászosok és kukorica természetére helyezik gazdaságunkban a fősulyt, melyek a szárazsággal dacolni leginkább képesek s hogy indokolt e félénk előrelátásuk, megmutatta a múlt év, midőn a nagy szárazságban a takarmányfélék és kulturnövények, mondhatni mind kipusztultak s csakis a kalászosok s részben a kukorica adták meg a gazda jövedelmét. A szeszélyes klíma készíti tehát gazdáinkat elsősorban a belterjes gazdálkodástól való tartózkodásra s ez egyik legfőbb akadály, nézetem szerint, az intenzív gazdálkodás terjedésének.

Oka azonban a mezőgazdasági intenzívítás terjedésének népünk szertelen földéhsége is, amely mindig csak arra készíti a gazdát, hogy földje holdjainak számát egyre szaporítsa, ahelyett, hogy a meglevőt, az újabb birtokvásárlás költségei helyett, hasznos befektetésekkel tenné belterjesebbé és így jövedelmezőbbé. Az újabb és újabb vásárlások folytán a gazda legtöbbnyire csak a kamatra keres, ahelyett, hogy pénzét kisebb birtokon megsokszorozni igyekeznék. Hozzájárul a földéhség ily kifejlődéséhez örökösödési törvényünk is, amely megengedi, hogy a kis hagyatékbirtok 5-6 örökös között osztassék fel és mintegy keskeny parcellákká feldarabolassék. A sok gyermekű kiscgazda nemes törekvéssel megsokszorozni igyekszik földbirtokait, hogy a mai mezőgazdálkodási rendszer mellett megélhetésre lehetőleg elégséges darab földet hagyhasson mindegyik hátramaradtjára.

Az intenzív gazdálkodás fejlődésének egyik nagy akadály a lakosságunknak nagyközségebe való tömörülése is, ami egyenesen ellentétes fejlődése a helyes mezőgazdasági berendezésnek. Az Alföldet apró falvaknak kellene ellepni, mely esetben nem kellene a gazdának városi lakást és külön tanyát és tanyást tartania, de maga hazuról gazdaságosan intézhetné birtoka kezelését. Ez a természetes elhelyezkedés és fejlődés volt is a jellege az Alföldnek a mohácsi vész előtt, midőn például a mostaninál sokkal kisebb népesség mellett, a jelenlegi 27 községével szemben, 72 falva volt Békés vármegyének. Az újabb fejlődés, vagyis az alföldi nagyközsége alakulása, a török hódoltság utáni rossz közbiztonsági viszonyoknak s a latifundiumok létesültének természetes folyamánya ugyan, de e fejlődésnek a mezőgazdasággal ellentétes és arra káros volta tagadhatlan.

Akadály a belterjes gazdálkodásnak újabb az egyre terjedő paraszt-szocializmus. A munka belterjességétől ma már minden szántó gazda tartózkodni kezd, a hirtelen fellépő sztrájkok — munkamegtagadások — folytonos munkás-torzalkodások az így származó jövedelmi többletet nagyon kétséssé tevén.

Igen nagy akadály továbbá az intenzív gazdasági berendezéseknek a drága gazdai hitel, annak nehéz megszerzési módja s a személyi hitel igénybevehetésének a gazdára nézve majdnem teljes hiánya. Továbbá az adó sokasága és nagysága, amely a földbirtokokat terheli s így a gazdát a jövedelmezőbb befektetésekben gátolja.

És hogy mindenre rámutatni igyekezzünk, oka bizony még mind e tárgyi okokon kívül

gazdálkodásunk lassu kulturfejlődésének kisebb gazdáink tulságos konzervativizmusa, s a kellő szakértelem hiánya.

Ha az okokat, melyek vármegyénk mezőgazdasági állapotainak maradiságát és ezzel szerintem mindinkább megnyilvánuló válságát eredményezték, feltárnom sikerült, talán azok orvoslása módzataiban sem fogok nagyot tévedni, ha a következőkre batorokodok a figyelmet felhívni.

Alföldünk szeszélyes és mostoha klímájának megváltoztatása módunkban nem állván, annak csapásai ellen leginkább csak a védelmi eszközökhöz folyamodhatunk. Védekezhetünk pedig némileg és momentán, ha földjeinket őszszel mélyen felgarolva vízfogóbbá, az őszi téli nedvességet elraktározni képesebbé tesszük, mit a kisbirtokos a Sack-eké beszerzésével, a közép birtokos a gőzeke-szövetkezetek létesítésével érhet el. Védekezhetünk továbbá az erős trágyázással, a lehető korai vetéssel és a vetés forgóba olyan növények beillesztésével, amelyek a nagy szárazságot a legjobban kibírják. Már nem védekezés, de a hatékonyabb berendezkedés e részben: öntöző csatornahálózatok létesítése és az egész Alföld minél kiterjedtebb befalásítása. Ez utóbbi eszközöknek ily célra alkalmas felismerése készített arra, hogy már alispánágom első évében indítványt tettem a mezőgazdasági öntözéseknek megyénkben minél kiterjedtebb meghonosítására, kezdeményezésem folytán létesült a csabai minta öntöző-telep, mely kitűnően tanúsítja a mezőgazdasági öntözés rendkívüli haszonhajtóságát, állandóan munkálkodom azóta is e nagyhorderejű feladat előbbrevitelén s csak legutóbbi jelentéseim egyikében vázoltam ama nagyszabású tervezetet, mely szerint vármegyénk összes szikes területei öntözés alá vonatni terveztetnek, s mely tervezet, ha a normálissá való kormányzati viszonyok engedik, legközelebb már bizonynyal megvalósítás alá is kerül. A fásítás terén is a megye kitűnő példát ad; e téren is immár szép eredményeket tudunk felmutatni, mert közutaink legnagyobb része fákkal lett szegélyezve az utóbbi években, s több mint százezer fát neveltünk a megyei faiskolákban és ültettünk ki az utak mellékre. A jó példát követik közsegeink, s követni kell általában gazdáinknak is.

A szertelen földéhséget, mely az Alföld népének sajátsága, leküzdeni alig áll hatalmunkban, mert az Alföldön ma még a föld bírása tekintetik a nép előtt igaz vagyonnak, a föld a nép előtt az egyéni érték valódi mértéke, őseitől átöröklött szeretetének tárgya, megélhetésének mondhatni egyedül ismert eszköze és ép ezért törekvésének legfőbb célzata. Az áldott anyaföldből minél többet birni és szerezni meg: ez az anyagi ideál. S míg ez ideál, csak nemes és helyes lehet. Ha azonban tulhajtott és kapzsvá válik az, akadály lesz tényleg az áldott anyaföldet megbecsülő, kihasználó okos gazdálkodásnak. Ha a kiscgazda birtokát a kellő állat létszámmal felszerelve kellőleg instruálna a mostani jövedelmét megkétszerezhetné, de ha folyton csak terjeszkedni akar, befektető tőkéje nem lévén, rablógazdálkodást folytat, hogy a kamatokat, adót s egyéb kötelezettségeit előteremtteni tudja s gazdálkodása csak visszahanyatlak. Ezen a bajon a helyes nevelés, a gazdaosztály felvilágosítása s az örökösödési tör-

vény helyes megváltoztatása segíthetne, amely törvény kizárná a törpe birtokok létesítését. Ezzel egyidejűleg azonban biztosítandó volna a gazdasági otthon a — homestead — felállítására is.

Mint említém, a tanyai rendszer a mai formájában, a mezőgazdasági népességnek az egymástól távol fekvő nagyközségebe való tömörülése, nagyon is hátrányosan befolyásolja gazdasági állapotainkat. A legtöbb kis- és középbirtokos az adott viszonyoknál fogva nem lakhatik az év teljes folyamán a birtokon, mi által ki van az anyagi érdeke szolgáltatva a cselédség jó vagy rossz indulatának. Ez állapoton csak helyes társadalompolitikai akcióval, a nagyobb tanyacsoportoknak falvakká leendő kialakításával, e célból tanyai iskolák és egészségügyi körzetek minél nagyobb számmal felállításával, a még ki nem épített közutak kiterjesztésével lehetne segíteni. Ez irányban is meg volt a helyzet felismerése megyénkben, s fokozatosan készítettik elő a kívánatos célt. Nagyobb tanyacsoportjaink már is ellátják iskolákkal, egyeseken már is előjárói kirendeltségek működnek, utjaink tudatos politikával megjelölt hálózatokban fokozott mérvben kerülnek kiépítés alá, a Körösök hajózhatóvá tétele iránt mi indítottuk meg a mozgalmat, melynek nyomán már is foganatba vétettek a hajózás berendezéséhez szükséges műszaki munkálatok, a mezőgazdasági vasutak alkotásában megyénk vezet az egész országban, s még a messze külföld előtt is példát adó. Hiszem, hogy mindez eszközök alkalmasak leendnek megyénk szaporodó jövő népességét újabb falvakba telepíteni s a megye lakosságának mezőgazdasági szempontból való helyesebb elhelyezkedését elősegíteni, másrészt megőrizvén és erősítvén mostani nagyközsegeinket jövő remélhető ipari és kulturfejlődésünk alkalmas fókuszaiul.

Szükséges munkás-viszonyaink rendezése, mely rendezés midőn egyrésztől biztosítja a gazdálkodót, hogy minden időben megbízható munkásokra számíthat, másrésztől munkát nyújt a napi keresetere utalt munkásnak, ki ez idő szerint csak aratási keresetében bírja családjá existenciáját némileg biztosítani, azontul csak tengődik, azontul csak olykor-olykor jut csupán munkaalalomhoz s ha huzamosabb annak hiánya, nyomorba jut s végül is kényszerül kivándorolni szülőföldjéről. Igyekezzünk kell tehát mezőgazdaságunk oly öntudatos berendezésére, melynek célzata a nagyobb haszonhajtóság mellett — ami egyébként az intenzívítással együtt jár — a munkás kezek jobb foglalkoztatása is. Mondhatni korszakalkoló volna e részben a megye gazdasági fejlődésére és általános jólétére nézve egy megfelelő feltételek között felállítandó cukorgyár s általában a mezőgazdasági ipar megteremtése megyénkben. Pl. a cukorgyár a legszegényebb néposztályt munkával, a termelőket nagyobb jövedelemmel látrá el, olcsó, igen olcsó takarmánnyal pedig az állattenyésztés fejlesztéséhez sokkal jobban hozzájárulna, mint bármily más intézkedés vagy támogatás.

A mezőgazdasági ipar terén Wenckheim Dénes gróf tett eddig kezdeményező lépést, ki Csorváson sok jóakarattal, kizárólag a munkás nép iránti érdeklődésből seprűgyárat rendezett be és tart fenn s a Békés-Vészto határbeli ken-dergyár tekinthető ilyennek.

MAUTHNER ÖDÖN

cs. és kir. udv. magkereskedése

BUDAPEST

VII., Rottenbiller-u. 33. és IV., Kossuth Lajos-u. 4.

Legjutányosabb napi áron ajánl:

lucernát, muharmagot, pohánkát, csibehurt, csillagfürtöt, mustármagot, tengerifélékből: alcsuthit, cinquantinot, lófogut és ezeken kívül az összes most vethető magvakat, valamint prima prmissima raffiaháncsot.

Az államra hárul a feladat a gazda hitelkérdésének megoldása terén. Panaszolják, hogy sok az akadály, mi a hitelt kereső kisgazda elé tornyosul, ha a felszaporodott adósságait konvertálni, ha valamely hitelműveletet lebonyolítani kénytelen. A kereskedőnek lehet személyi hitele, midőn három annyi hitelt óhajt igénybe venni, mint amennyi aktívával rendelkezik s megteheti ezt a legolcsóbb kamatláb mellett a legkönnyebb módon, egyedül a gazda az, habár biztosítékot nyújtani képes is, ha az anyagi garanciák mellett erkölcsi tőkével rendelkezik is, aki nem élvezhet pillanatnyi kölcsönt sem, legfeljebb 7—8 százalékra és bármily hasznosnak és szükségesnek, sőt jövedelmezőnek kinálkozzék egy tervbe vett vállalat, a finanszírozás nehéz kérdésén török meg az.

Az állam, a törvényhozás feladata a földbirtokot aránytalanul terhelő és így sok esetben igazságtalan adózás rendszerének rendezése is. Adózási törvényeink általában tarthatatlanok, azok rendezése köztudomásulag tervbe is vétett. Fontos e rendezés minden adózó polgárra, de legfontosabb és legsürgősebb gazdáinkra.

Gazdáink konzervativizmusának megtörése, felvilágosítása és helyes irányítása intelligens gazda társadalmunk feladata. E részben buzgó munkát folytat gazdasági egyesületünk, a gazdálkodás irányának helyes mederbe való terelése érdekében, feladatához képest minden tőle telhetőt elkövetve. Hogy példával is tanúsítsam, gazdasági egyesületünk az állattenyésztés emelése érdekében 10,000 korona államkölcsönt eszközölt ki a kormánytól, hogy a kisgazdákat jó tenyészanyaghoz juttassa. Szakkönyveket oszt ki, tudomány vívmányaival a gazdákat megismertetendő, szakelőadásokat rendez, a helyes vetésszorgók behozatala, a takarmánytermesztés fontosságának megismertetése, a különféle talajmivelő gépek bemutatása, azok használatának feltüntetése stb. érdekében. Felösmerte a törvényhatóság is a gazdai szakoktatás ügyének nagy fontosságát és Csaba községével vállaltva e célból földmivessziskolát létesített, mely később állami kezelésbe vétetvén át és ezáltal hatalmasan kifejlesztetvén, alkalmas eszköze az okos gazdálkodás terjedésének.

Nem hiányzik tehát gazdátársadalmunkban és hatóságainkban az érzék, a jóakarát és buzgalom a mezőgazdasági érdekeinek előbbrevitelére, e téren azonban minden tényezőre még sok feladat vár.

Szükséges több mintagazdaság felállítása, ahol a kisgazda a gyakorlatban látna megvalósítva azokat a tanokat, miket nekik önzetlen oktatók hirdetnek, gazdasági vándortanítói, továbbá közgazdasági előadói állások szervezendők. Fokozottabb figyelemben volnának részesítendőek a gazdasági ismétlő iskolák, hol a növendékek a helyes gazdálkodásra nyerhetnek kioktatást. Ma ez iskolák jelentősége ugyanis még úgy látszik nem ment át a köztudatba, mert van község, ahol a telep nagy áldozatokkal felállított ugyan, a tanítót fizetik is, de alig egy pár növendék látogatja az előadásokat.

Általában fel kell költeni az érdeklődést a gazdaközönség körében a belterjesebb gazdálkodás előnyeiről, megismertetni annak módjait, megteremteni annak feltételeit, elősegíteni annak eszközeit.

E feladat, e tevékenység egész munkát kíván. Lehet ebben irányító, eszmefelvető, segítő a törvényhatóság testülete, de munkása, megtermelője maga a gazdátársadalom önkormányzati szerve kell, hogy legyen.

Mert nézetem ez, épp ezért nem is teszek konkrét indítványokat fenti elmékedéseim következtetésül. De kérem a tek. törvényhatósági közgyűlést, hogy nézetnyilvánításaimat, melyekkel a mi erős és intelligens gazdátársadalmunkban felhívatlanul elő sem mertem volna állani, jóakaratu figyelemben részesíteni kegyeskedjék s vagy egy külön megyei bizottság tárgyalása alá méltóztassék azokat konkrét

javaslatok tétele szempontjából utasítani, vagy, amit magam részéről helyesebbnek tartok, méltóztassék a gazdasági egyesületet megkeresni a törvényhatóság hatásköréhez tartozó konkrét feladatok megjelölésére s azok tekintetében indítványtételre.

NÖVÉNYTERMESZTÉS.

Rovatvezető: Kerpely Kálmán.

Répvetőgép-bemutató Mezőhegyesen és Hatvanban.

III.

Ö Büttler H. német gazda gépével kell még foglalkoznom és akkor a répvetőket nagy általánosságban mind ismerttettem.

E gépet hírből a „Mezőgazdasági Szemle” „Irodalmi Szemle” rovatának rövid ismertetéséből már ismerhettem. Igazán kíváncsi voltam a gépre, midőn a próbánál láttam. A Büttler-féle ajánlott vetési módnál a szabály az, hogy a talaj vetés előtt laza maradjon és így lehetőleg kevesebb munkával a talajt a vetésre előkészítsük; hogy ezt megtehessük Rümker ismertetése nyomán elegendő az, hogy a talajt (őszi szántást) elsimítsuk és *esetleg* gyengén meghengerezünk. A hengerezés tehát nem *okvetlen* szükséges, mint a próbán állították és igen kár volt mind a két helyen a hengert használni; ezt nem Büttler, sem Rümker nem állítja, a talaj pedig fogasolás után elég sima volt, különösen pedig Hatvanban, henger nélkül is eléggé kemény. Ha Büttler célja a vizkonzerválás és a vetés előtti munkáknak lehető kerülése, úgy az *esetleges* hengert kár volt használni. E gép műtrágyaszóróval van felszerelve és a vetés úgy történik, hogy a műtrágyaszóró előtt két ferdén álló korong jár, mely a talajt feltölti olyanformán, mint a töltőgató eke, ezen töltésbe, helyesebben oromba veti a saru a műtrágyát, mit egy henger lelapít ezt követően a vető saru a magot az oromba veti. E vetés után egyszerű sima henger kell, hogy járjon, mely a feltöltött ormokat lenyomja.

A gépnek hibája a bemutatásnál nem volt és általános feltűnést keltett szokatlan munkájával. Föltétlenül nagy hibája, hogy tetemes vonóerőt kíván, mivel 4 ökröt húzta. Az igaz, hogy a nagy vonóerővel járó tiprást a feltöltött ormok eltakarták, így a gép után a lábnyom nem látszott, de azért a tiprás csak megvan, ha eltakarva is.

A gép munkája vetés után úgy nézett ki, mint a töltőgatók munkája, de midőn a sima hengerek munkái az ormokat lenyomták, azok alig emelkedtek ki a föld fölé. A gép Mezőhegyesen mintha jobb munkát végzett volna, mint Hatvanban és pedig a két talajnak tetemesen eltérő volta miatt. Mezőhegyesen a lazább talajt jobban feltöltötte, Hatvanban a keményebb talajt kevésbé és így a sima henger után egyik helyen az orom magasabb, a másiknál pedig a földből alig kiemelkedő.

Szerintem a gép munkájában nem találok meg azt, mit Rümker állít, hogy a sorok közök lazák maradnak, mivel közvetlen a munka teljes befejezése után megneztem és lazának nem találtam. Az orombahúzás, ma midőn mi a sima művelésnek vagyunk barátai, nem helyes. Ha a sorok köze lazán marad, úgy is szabadon behatolhat a levegő a talajba, a kapálás is könnyebb lesz azért és az orombahúzás (én azt hiszem) mégis minden bizonynyal jobban szarít. Igen kíváncsi vagyok a kelésre, hogy a különféle vetési eljárásnál mi-féle eltérés lesz tapasztalható és pedig azért, mivel Rümker azt állítja: „A tökéletesebb csirázás következtében a répasorok teljesebbek és hibátlanok, aminek következménye az, hogy a répa termése 10—20%-kal, sőt kedvező esetben 30%-kal is nagyobb, mint a simán művelt répáé.”

Oly szaktekintélynek e kijelentése, mint

Rümkeré nem kicsinyelhető, de vajjon mit ért ő a simán művelt vetés alatt, nem-e a közönséges vetést, hol a talaj egész felülete agyonhengerezett, deszkakemény.

Vajjon ő ezen horribilis terméskülönbséget csupán csak az egyenletes és gyors kikelésnek tulajdonítja, nem-e a sorok közötti lazaság és légjárhatóságnak?

Mert az tény, illetve egész jogosan várható, hogy a most folyó kísérleteknél a Kuffner-féle vetési eljárással vetett répa fog leghamarabb kikelni, mivel ez van legjobban hengerezve, így ennek kellene legnagyobb termést adni, de viszont az is igaz, hogy ezen vetési eljárásnál beszélhetünk jogosan agyonhengerezésről.

Mindenesetre hatalmas elveket bolygatnak a most folyó kísérletek és minden répa-termesztő gazdának érdeke, hogy e kísérleteket figyelemmel kísérje. Az azonban igen kár, hogy a Büttler-féle ormos vetés csupán csak műtrágyaszórással történt, ez ugyan a kísérletre nem annyira zavaró, mint inkább olyan fejlett kultúrát kíván, mint Németországé, mivel ott ugy látszik répát műtrágya nélkül nem igen vetnek, de nálunk igen és még van elég olyan talajunk, hogy joggal.

A Büttler-féle ormos vetésről itéletet mondani nem lehet, én csak csupán azt jegyzem meg, hogy talán helyesebb volna, ha a műtrágya elszórása után egy egyszerű korong menne amely az ormot lesimítná és a vetősaru után kis henger járna, amely az ormot összenyomná, ebben az esetben elmaradhatna a vetés utáni hengerezés.

Hogy az ormos vetés jobb-e vagy a sima, de javított, az igen jól összehasonlíthatóvá vált volna a Melchár-féle műtrágyaszóróval azon esetben, ha a vetősaruk után hengereit minden körülmények között használni merete volna és a vetés előtt nem hengerezett volna.

Ezekben közöltem azokat, miket szerencsés voltam látni, azért, hogy ne csak én okulkaj rajta, de gazdátársaim is. Páll Béla.

ÁLLATTENYÉSZTÉS.

A friezi juh tejelőképességéről.

Nálunk tudvalevőleg Kassán tenyésztettek friezi juhokat azon célból, hogy viszonyainkhoz szoktatva (meghonosítva), esetleg raczkajuhaink tejelős hustermelőképességének javítására lehessen azokat felhasználni. Ezért talán nem érdektelen, ha a Kirsten által 1904-ben eszközölt próbafejések eredményéről számolunk be, melyeknek megtartására az indította Kirstent, hogy — valamint nálunk a mi fejlődő juhaink, — úgy Németországban a friezi juh tejelőképességét illetően meglehetősen tájékozatlanság uralkodik a tenyésztők között, mert a birkánál nem szokás próbafejéseket tartani. De míg nálunk legalább az enged némileg a raczkák és cigják tejelőképességére következtetni, hogy mennyi gomolyát adnak a nyájuk, addig a friezi juhnál cserben hagy ez is, mert Északnyugat-Németországban, illetve a Hollandiával határos Ostfrieslandban a háztartásban használják el a juhtejet. Ugyanis bár az ottani gazdák mind egyike tart kiváló fejősteheneket, de azoknak a teje a tejszövetkezetek által van lekötve, s így a juhtejnek kell a háztartásban a tehentejet pótolnia. Ezért teljesen az asszonyokra bizzák ott a juhot, azok végzik a fejést, s azt csinálnak a tejjel, amit akarnak, mely szokás már csak azért is kaphatott lábra, mert a frieslandi tenyésztőnek kevés a birkája, s nem annyi, mint nálunk, ahol a parasztagdának is — ha már fejlődő juhokat tart, — legalább is egy kis nyája van. A juhok ezen csekély száma s az, hogy a friezi gazdák nem faluban, hanem a birtokon laknak, a juhtartás módját is egészen elütővé tette a mienktől, mert ott nem őrzik a juhokat nyájban, hanem azok rendszeren a tehennel szabadon s őrizetlenül vannak a több-

edése

os-u. 4.

geri-
thető

nyire lecsapoló árkok által határolt vagy mesterségesen bekerített legelőkn. Ez azután annyira megváltoztatta a lápjuh természetét, hogy nálunk sem szereti a nyájban való őrzést, hanem akkor diszlik legjobban, ha tetszés szerint mozoghat. A hideg nem igen bántja ezt a juhok, ami abból vehető ki, hogy hazájában rendszerint télen is a legelőn keresi a takarmányt, s éjjel a szabadban alszik, s főleg csak ha hó borítja a legelőt, akkor adnak neki kevés szénát, többnyire azonban inkább csak szalmát s esetleg némi abrakot, s ugyanakkor éjjelre istállóba is zárják, de a nappal most is mindig a szabadban tölti. Némely legelőn továbbá deszkabódét is lehet látni, melynek az a rendeltetése, hogy igen hideg, szeles és havas napokon abban huzódjanak meg a birkák.

Nagyon előnyére válik e juhoknak a gyors fejlődés s a rendkívüli szaporaság. A jérék 7-8 hónapos korral kerülnek kos alá, s egy éves korban ellenek először, évenként 2-3, sőt gyakran 4 bányát is hozva. A bányók legfeljebb 6 hétig szopnak, s ezután már csak a legelőn táplálkoznak, az anyákat pedig most rendszeren fejk, eleintén napjában 3-szor, később 2-szer s végre csak 1-szer, ami körülbelül 7-8, de elvéve 10 hónapig is tart, s így az anyajuhnak nem igen jut idő arra, hogy ne tejeljen, vagy hogy legalább vemhes ne legyen.

Kirsten próbaféjései, melyek e cikk megírására indítottak, 3 drb 4-5 éves friezi juhra vonatkoznak, melyek két birtokos tulajdonát képezve, szokásos módon, vagyis a fejés egész tartama alatt kizárólag a legelőn táplálkoztak, s csak az egyik birtokos, aki a 3 juh közül egynek volt a tulajdonosa, etetett a juhával a tél közepére eső elapadás utolsó hónapjaiban némi szénát, szalmát és zabot is. Mi nem részletezzük a próbaféjések eredményeit, hanem csak a végösszegeket s átlagokat soroljuk fel, melyek a következők:

juh	szoptatott napig	fejett mennyiség kg.	átlagos zsírtartalom %
1-ső	35	284	5.58
2-ik	32	201	6.81
3-ik	—	226	6.97

E három juh közül az első 1900-ban születvén, 1901-ben 1, 1902-ben 2, 1903-ban 4, s 1904-ben 3 bányát ellett, a másodiknak, mely 1899-ben született, korábbi eléseit nem tudta meg Kirsten, de a próbaféjési évben (1904-ben) 2 bányára (az egyik holt) volt, s a harmadik 1900-ban születvén, 1902-ben 2, 1903-ban 3 s 1904-ben 3 bányát ellett, de az utóbbi évben elvetélte azokat. Az anyák súlya az elválasztás napján, tehát meddő állapotban 60, 76 és 70 kg., a hátilag mosott s juniushban nyírt gyapju súlya pedig 2.2, 2.25 és 3.25 kg. volt.

Ha a tej mennyiségére vonatkozó adatokat 500 kg.-ra, vagyis egy közép nagyságú fejlődésű juhra számítjuk át, akkor 3983, 2625 és 3235 kg. tejet kapunk, amely azonban majdnem kétszer olyan kövér, mint a tehéntej.

A német szaklapokban gyakrabban elvástunk a friezi juhról, s azok 600 kg.-nak szokták az anyajuhok darabonkénti tejmenységét mondani, ugy részletezve azt, hogy 100 kg.-ot a bányók szopnak el, s 500 kg. marad a fejésre. Hogy a mi esetünkben körülbelül mennyi tejet szophattak a bányók, azt hozzávetőlegesen úgy számíthatjuk ki, hogy az újdonszült bányók összsúlyát az anyasúly $\frac{1}{13}$ részének véve, feltételezzük azt, hogy a szoptatás idejében minden kg. súlygyarapodás 5 kg. tejet vesz igénybe. Miután pedig Kirsten az 1-ső birka 3 bányát az elválasztás alkalmával éhgyomorral mérve 44 kg., s a 2-iknek bányáját 18.5 kg. súlyúnak találta, a bányók az első anyától 200, s a másodikától 70 kg. tejet szophattak el. E szerint tehát bár valószínűen túlzás is a német szaklapok által hirdett 600 kg. tej, de 400-500 kg.-ot már csak azért is tételezhetünk fel, mert Kirsten nem válogatta ki a próba-

fejésekhez a birkákat, hanem örült annak, hogy talált két gazdát, akik magukra vállalták a próbaféjéseket s a tevizsgálatokhoz szükséges tejjpróbák lelkiismeretes előkészítését.

Ezzel szemben razzkajuhaink évi tejmenységét a bányók által elszoptott tejen kívül 30 kg.-ra szokás nálunk becsülni, mely szám azonban olyan, hogy próbaféjésekkel senki sem állapította azt meg, s juhászaink valószínűen nagyon megmosolyognák azt az embert, aki próbaféjéseket ajánlana nekik, pedig a tejelő-képesség a razzkánál is egyedi tulajdonság, s tiszta vérben csakis próbaféjésekkel lehetne azt e fajtánál fejleszteni. Ha továbbá a razzkaanya meddő állapotban súlyát 40 kg.-nak vesszük, akkor 500 kg. élő súlyra 375 kg. tej jut, amihez azonban majdnem kétszer annyi tejet számíthatunk még a 12.5 anya szopós bányái számára; azonban még így is csak mintegy 1000 kg. tej esik 500 kg. razzkasúlyra, tehát csak mintegy $\frac{1}{3}$ - $\frac{1}{4}$ annyi mint a lápjuhra.

Azt nagyon jól tudjuk, hogy nálunk nehezen honosul a lápjuh, mert egészen más az éghajlatunk, s különösen mások a legelőink, valamint hogy nálunk bajos a juhok azt a szabadságot megadni, amelyet otthon élvez, s mely nélkül nehezen tud megenni; ezért tehát nálunk eleintén hullatag a lápjuh, s jó tulajdonságaiból meglehetősen sokat veszít, de a kassai tapasztalatok mégis azt mutatják, hogy a már itt született állatok elég jól megszokják a mi viszonyainkat, s annyit őriznek meg a szülők testnagysága, fejlődési gyorsasága, szaporasága, tejelő-képessége s gyapjuminőségéből, hogy még mindig előnyösen befolyásolhatják hazai fejéshajlékat, illetve a razzkát, s ezért ha talán nem is volna jó, ha tenyésztőink egyszerűen nagyon neki hevülnének a keresztezésnek, mégis csodálkozunk kell azon, hogy alig van 1-2 fejéshajlézatunk, melyben Kassán vásárolt friezi kosokat használva, megkísérlettek volna a keresztezést, s tapasztalásokat szereztek volna benne. Nem tudom, nem fog-e minket Románia e tekintetben tulszárnyalni, mert a friezi juh magára vonta ennek a királyságnak a figyelmét is, s így nincs kizárva, hogy ott gyorsabban fog a razzka-lápjuh keresztezés terjedni, mint nálunk. *Cselkó István.*

GAZDASÁGI GÉPÉSZET.

Rovatvezető: ifj. Sporzon Pál.

Talajmivelés gőzerővel.

Gőzerővel végzett bármely talajmunka sokkal tökéletesebb, mint a fogatos erővel végzett; jórészt azért, mert a gőzeke gyorsabban halad mint a fogatos s így tökéletesebben porhanyit, mert a talajhasáb gyorsabban fordul. Minél mélyebben szántunk, minél kötöttebb talajunk, annál szembeszökőbb ez a különbség a gőzeke javára. Másrészt egyik előnye a gőzmivelésnek az is, hogy a már megmunkált terület nem lesz a vonó állatok által összetiporva, mi különösen a gruberolásnál fontos. A gőzmivelésnél nem vagyunk annyi oshatóságnak kitéve, különböző betegségek részéről, minő pl. az oly gyakran fellépő száj- és körömfájás, mely sokszor megakadályozza a földmunkák idejében való elvégzését. Vagy a kedvezőtlen időjárás, mint a szárazság, korai fagyok, megakadályozhatják a fogatos erővel való szántást, mikor a gőzeke még megfelelően dolgozik. Nagyon indokolja a gőzmivelést az is, hogy a jó ökör évről-évre drágább lesz, rosszabbodnak a munkásviszonyok, a cselédek igényei mindig nagyobbak lesznek.

Nagyon sokat lehetne még a gőz- s ennek kapcsán a mélymivelésről s annak terméskozó hatásáról írni. Megmutatta ezt a tavalyi nagy szárazság, hogy mennyivel jobban bírták azok a gazdaságok a csapadékhiányt, melyeknél a mélymivelés már honos. Ezáltal tulajdonképpen ezélel felhívni a gazdaságközönség figyelmét Ivanits találmányára, mi

még kellő méltatásban alig részesült. Pedig az Ivanits-féle gépek alkalmazása nemcsak pénzügyi előnyt helyez kilátásba, de jelentőség rejlik abban is, hogy módot nyújt a kisebb gazdaságoknak is a gőzmivelésre. Ez egy elvont haszon, mit pénzben bajos volna kifejezni. Egy másik ily haszon az is, hogy a gazda az igás erőnek egy részét felszabadíthatja s ezek helyett haszonállatot tarthat, illetve állíthat be.

Példának felhozok egy 1600 kat. hold szántófölddel bíró gazdaságot, hol egyéb fogatokon kívül 25 négyes ökörfogot végezi a fogatos munkát. A gazdaság talaja kötött, a tarlóhántást kivéve, minden talajmunka négyesben történik. Van a gazdaságban 2 készlet 10 lőerejű cséplőgép, a 2 lokomobilt átalakították Ivanits felszabadul s ezek helyett legalább is 40 drb bármely haszonállat állítható be, hanem mint az alábbi számításból kitűnik, a megmaradt 15 4-es fogatra aránylag kevesebb munka esik. A gőzszántásnál az egységár is jóval kisebb, mint a fogatos munkánál. Számításomnál mindkét szántási módnál 8"-9" mélységet vettem alapul, (őszti és tavaszi szántás). A gőzgéppel szánthattunk 12"-14"-ra — természetesen kisebb munkateljesítéssel — mit csak 6-8 ökörral lennének képesek végezni. Minél mélyebbre szántunk, annál nagyobb lesz a munkadíjban a különbség a gőzeke javára. De a mély szántásnál tűnik csak ki a gőzeke munkájának jósága, gyors haladásával a legapróbbra porhanyitva meg a felszakgatott hasábkot.

korona	
40 drb ökör a 350 K. — 14000 K. után**)	
kamat, elhasználás s kockázat 10% o	1400
Épületbér: 8000 K. épülettőke után kamat s fentartás 7% o	560
Eszközber: 2000 K. leltári tőke után 20% o	400
10 béres évi járandósága a 470 K. —	4700
Ső, világítás s orvoslás drb-ként 5 K. —	200
	7260

Takarmányozás.

korona	
május 1-től okt. 1-ig (153 nap) db-ként s naponként 100 kg. zöldtakarmány a 1 kor.	6120
okt. 1-től apr. 30-ig (212 nap) db-ként s naponként 8 kg. széna a 5 K. —	3392
30 kg. répa a 1 K. —	2544
febr. 1-től apr. 30-ig (89 nap) drb-ként s naponként még 2 kg. dara a 10 K. —	712
365 napra drb-ként és naponként 5 kg. alomszalma a 150 K. —	1095
13863 korona után kamat 5% o	693
	21816
Levonva: 3200 q. trágya értéke a 40 fillér	1280
10 4-es ökörfogot évi tartása kerül	20536

250 munkanapot számítva évente, egy 4-es ökörfogot kerül naponta 8.21 koronába; naponként felszánt egy 4-es ökörfogot 0.6 kat. holdat, tehát egy kat. hold szántása kerül 13.68 koronába; ezzel szemben az átalakított lokomobillal való szántás:

2 db 10 lőerejű lokomobill kerül	11800 K.
átalakítás Ivanits által	14000
Összesen	25800 K.
évi törlesztés, kamat, karbantartásra 15% o	3870

Szánthat egy évben legalább 120 munkanap. Napi 10 munkaórát számítva, óránként felszánt 1 kat. holdat 8"-9" mélyen, a 120 nap alatt felszánt 1200 kat. holdat. Az OMGE. műszaki bizottsága részéről végzett kísérletek szerint 12" mély szántásnál a szénszükséglet volt kat. holdanként 173 kg. pécsi brikett (Köztelek 1904. 88. száma), a 8"-9" mély szántásnál holdanként 150 kg. tatabarabos szenet számítok a 2 korona a gazdaságba állítva s holdanként 1 kg. gépolajat a 56 fillér, tehát egy kat. hold szántása kerül:

*) Az Ivanits-féle gőztalajmivelő gépek kipróbálása még folyamatban van. Az eddigi eredmények után arra lehet következtetni, hogy a végeredmény is kedvező lesz. Méltatás tehát nem hiányzik, de végeredmény nélkül ítéletet hozni korai lenne.

**) E tisztán üzemi kérdés több oldalról való méltatása már az ügy érdekében is kívánatos lenne.

Rovatvezető.

150 kg. szén a 2 korona	3'00
1 gépolaj a 56 fillér	—56
2 fűtő, 1 ekevezető a 2 kor. = 6 kor.	—60
2 vízfordó lófogat a 10 kor. = 20	2'00
a 3870 koronából	3'22
	9'38
szembeállítva ezzel a fogatos szántás	
holdankénti költségét	13'68
mutatkozik holdanként	4'30

megtakarítás a gőzszántás javára.

Nem állítom, hogy számításom minden kaptafára reá illik, lehetnek eltérések jobbra is, balra is, de az bizonyos, hogy Ivanits rendszere szerint átalakítva lokomobiljainkat, nemcsak nagyon olcsó, de megbecsülhetetlen munkakerőhöz jutunk. A befektetés tulajdonképp nem esik egészben a szántás terhére, amennyiben a cséplésen kívül gépeinket vontatásra is használhatjuk. Nagyon jól lehet használni répa, tengeri, de főleg télen fagyos időben trágyahordásra, mi ha tekintetbe vesszük azt, hogy közönséges gazdasági úton (természetesen nem sárban) egy-egy gép legalább 100 q.-t kivesz, szintén nagyon figyelembe veendő. Megjegyzem, hogy újabban Ivanits óránkénti 7 km. gyorsaságra csinálja az átalakítást.

Mindezekből világosan kitűnik, hogy Ivanits találmánya a gazdákra nézve nagy fontossággal bír, hogy mégis a kívántnál lassabban terjed — tudtommal ezeitől csak két gazdaság alakította át lokomobiljait — oka az, hogy gazdáink minden új dologgal szemben — különösen ha az még magyar ember találmánya is — túlnagy bizalmatlansággal viselkednek,*) mihez hozzájárul még az is, hogy a gazdák nagy része gépgyárak elfogult véleményére is sokat ad, kik Ivanits találmányában gőzekéjük konkurensét látják. Szerény véleményem szerint az OMGE. van hivatva ezen találmányt széles körben ismertetni, annak életrevalóságáról a gazdákat meggyőzni, esetleg odahatni, hogy az állam vegye át Ivanits találmányát, hogy gyáraiban keszülő lokomobiljai a vevők kívánságára azzal felszerelhetők legyenek. Gyárilag az átalakítás félannyi költségbe sem kerülne, mint kerül Ivanitsnak.

Czirák Frigyes.

Megnyugtathatom czikkiró urat, hogy az OMGE. megtette mindazon szükséges lépéseket, melyek Ivanits életrevaló találmányának kellő erkölcsi támogatására szükségesek. Lehet reményünk, hogy a folyamatban levő próbák után Ivanits találmánya hamarosan elterjed gazdáink között. Számoltunk gazdáink konzervatív felfogásával. Ezért az alapos próba.

Rovatvezető.

LEVÉLSZEKRÉNY.

Kérdések.

297. kérdés. 35 kat. hold homoki szőlőnket kora ősszel rozsszal vetettük be, hogy a szőlőt megóvjuk, tavasszal a buján fejlődött rozstól kéziérvél jól alakapáltatjuk, rendszeresen szaktunk trágyázni, most már azt szeretnénk tudni, hogy a zöldtrágyázás milyen arányban van az istállótrágyával, illetve szükséges lesz-e istállótrágyával is trágyázni, hogyha évről-évre a szőlőtelepünket mindig berozsoljuk és jól alá takarjuk.

W. A.

298. kérdés. Mi oka lehet, hogy 400 drb 5 éves ültetés Török-Balint almafáinknak csak 5%-a hoz termést? Az elmúlt évben sem teremtek, fordított talajban vannak, trágyázunk és locsolunk annak idején.

W. A.

299. kérdés. Egy kiszagdanak tökmag-, repce-, lenmag- stb. közönséges olajprese van. De kiszajtolás után az olaj nagyon piszkos,

*) Sajnos, teljesen igaz!

Rovatvezető.

noha sűrű szítán átszűrni. Milyen módon tudna igazán tökéletesen tiszta olajat nyerni?

Sz. G.

300. kérdés. Egy kiszagda benzinnel motorral dolgozik. A pénzügyőrség benzinvizsgáló szereket vetett vele 12 K.-ért; kémphár, sűrűségmérő, hőmérő. Ezeket a pénzügyőrök sem alkalmazzák soha és a gazdának is azt mondották, hogy maguk sem tudják, hogyan és mire kell alkalmazni. Kérde, mikor mutatják meg azok a szerek, hogy a benzin jó minőségű, mert sokszor vastag kátránynemű anyag rakódott le a hordóban és pedig elég jelentékeny mennyiségben. És mi a teendő, ha a benzin nem megfelelő?

Sz. G.

301. kérdés. Folyó hó 8-án megjelent „Köztelek” lapban olvastam a sertészhizláló hirdetését — száritott sertészhizlálóról — gyümölcsös és szőlőtrágyázásra ajánlja. Tisztelettel kérem, sziveskedjenek válaszolni a következőkre: Van itten Erdélyben, a tordai legjobb fekvésű szőlőhegyben 5 hold amerikai oltott rizling-szőlőm, már 3-ik évi termés alatt, eddigistállótrágyával trágyáztam 4 fordába beosztva, de mostan nagyon nehéz annyi istállótrágyát beszerezni, mivel vennem kell, ezért gondoltam, ha célszerű volna és ajánlatos, úgy a száritott sertészhizlálót használnám. Mennyi mennyiség kell 1 holdra (1600 □-ö) és hány évre elég egyszeri trágyázás, mely időszakban a legcélszerűbb és milyen módon? Mily árban lehetne vaggonszámra kapni?

V. Ö.

Feleletek.

Zöldtrágyázás homoki szőlőben. (Felelet a 297. sz. kérdésre.) Ha a szőlőben ősszel rozst vetettek és azt tavasszal bekapálják, ezzel kétszázalékos védelemmel a homoki szőlőt a szél-fúvás kártételeitől. Sőt szervi eredetű (organikus) anyaggal is gazdagítják azt és így a talaj televegytartalma növekszik. Minthogy azonban a rozsnem nitrogéngyűjtő növény, vagyis a trágyázással visszapotlándó 3 fő növényi táplálék valamennyit — tehát nemcsak a kálium és foszfor-savat, hanem a nitrogént is — kizárólag csak a talajból meríti: könnyen érthető, hogy a „berozsolás” nem pótolja, tehát nem is helyettesítheti a trágyázást. Hogy azzal az istállótrágyát helyettesíthessék, szükséges lesz műtrágyákat alkalmazni, még pedig kálium, foszfor-savat és nitrogént tartalmazókat. Ezek a talajt növényi táplálékban gazdagítják, a rozst pedig televegyt fog szőlőálni.

Egyébiránt — kiváltképpen a magyaróvári növénytermesztési kísérleti állomás kísérletei szerint — homoki szőlők termését tisztán műtrágyákkal is lehet a maximumig fokozni, mely célból ajánlatos kat. holdanként és kétévénként 200—250 kgr. szuperfoszfátot és 125—150 kgr. 40%-os kénsavas káliumot (kora tavasszal), később pedig 150 kgr. chilisálsótromot (évenként) alkalmazni. Meglehet azonban, hogy más arány jobb eredményt fog adni; mire nézve sok függ a talaj minőségétől. (Ha gyengén hajt a szőlő, több salétrom adandó, ha tulbuja a növekedés, kevesebb salétrom, illetőleg több foszfor-savas és kálium trágya kívánatos.) A legjobb az a trágyamennyiség, amely után a legtöbb tiszta haszon mutatkozik. Erre nézve felvehető, hogy a kat. holdankénti 5 hektoliternyi must-többlet (20 koronájával) már megtéríti a k. holdanként és évi átlagban mintegy 100 koronára rugó műtrágyázási költséget.

Gy. I.

Almafák terméketlenségének oka. (Felelet a 298. sz. kérdésre.) Mi legyen az oka Török-Balint almafái terméketlenségének: azt látatlanban biztosan megmondani nem lehet. Lehetséges okok: a fák tulbuja fejlődése, de lehet az elégtelen növekedés és táplálkozás is; paizstetvek is bántják a fákat, de ok lehet a fák fiatal kora is. Különösen a vadalanra oltott fák nem szoktak igen fiatalon teremni. Ha a fák egészségesek és rendes fejlődésűek, az esetben nincs egyéb szükség, csak türe-

lemre; mert a fák talán már pár év mulva termőre fordulnak, minden különösebb beavatkozás nélkül is, de természetesen a kellő gondozás mellett.

Gy. I.

Olaj tisztítása. (Felelet a 299. sz. kérdésre.) Ha a sajtolás után nyert olaj zavaros, úgy annak tisztítása sűrű szita segítségével nem fogatosítható, amennyiben is a zavarodást okozó finom szerves részek a szítán átmennek. Sokkal célszerűbb lenne az olajat akár flanelon, akár daróc-szöveten keresztül szűrni. Meglehetne azonban próbálni az olajat összezuzott repcefogácsán átszűrni, minthogy ezen az átszűrés a legtöbb esetben sikerrel jár. A legközelebbi tisztítás természetesen a tömény-kénsavval való eljárás, ez azonban oly körülményes, hogy egy kistermelőnek egyáltalában nem ajánlható.

— a — a.

Benzin vizsgálata. (Felelet a 300. sz. kérdésre.) Az 1882. évi XVIII. t.-cz. 5. §-ának és az 1896. évi XV. t.-cz. 1. §-ának alapján a 12 Reaumur hőfok mellett 770 foknál kisebb sűrűségű adóköteles ásványolaj adómentes beszerzésére vonatkozó határozmányok tárgyában kiadott 1903. évi 57991. számú pénzügyminiszteri rendelet mellékletének 3-ik pontja szerint azok a felek, akik benzinnel adómentes beszerzésére jogosítványt, kötelesek gondoskodni arról, hogy egy szabályszerűen hitelesített mérleg a hozzá való súlyokkal, valamint a sűrűség megállapítására alkalmas sűrűmérő (areometer) rendelkezésre álljon. Hogy a pénzügyőrök a sűrűmérőt nem alkalmazzák, illetve használni nem tudják, az eléggé helytelen, mert a fentebb hivatkozott melléklet 5., illetve 6. pontja szerint tartozik a vállalat felügyeletével megbízott pénzügyőri közeg a benzinnel átvétele után, nemkülönben az év lejártával, vagyis a lezárolások alkalmával nemcsak a benzinnel tiszta súlyát, hanem annak sűrűségét is megállapítani. A benzin mennyisége literekben szorozva a sűrűséggel, adja a benzin mennyiségét kilogrammokban.

Motorikus célokra rendszerint 660—690 sűrűségű benzint szokás használni. Minél kisebb a benzin sűrűsége, annál jobb annak a minősége. A kátrányszerű lerakódás leggyakrabban a hordó anyagából ered, amiért is ajánlatos a fahordók helyett vashordókat használni.

— a — a.

Száritott sertészhizláló hatása a szőlőre. (Felelet a 301. sz. kérdésre.) A száritott sertészhizláló hatását a szőlőre többen igyekeztek szakszerűen végzett trágyázási kísérletekkel megállapítani.

Kiváltképpen a magyaróvári magy. kir. növénytermesztési kísérleti állomás foglalkozott ily kísérletekkel és az általa elért eredményeket a földművelésügyi miniszter kiadásában megjelenő „Kísérletügyi Közlemények”-ben ismertette. Legutóbb Gyárfás József foglalkozott a kérdéssel az állomás részéről és műtrágyázással egybekötött kísérleti eredményeként azt a véleményét nyilvánította, hogy homoki szőlőkben a maximális termés műtrágyákkal is elérhető; a sertészhizlálót ugyan szintén igen jó hatásúnak találta, de hogy ennek a hatása teljes érvényre jusson, káli- és foszfor-savas trágya is alkalmazandó vele együtt; azonban kérdés: vajjon van-e ez olyan olcsó, mint ha tisztán műtrágyák alkalmaztatnának?

A keszthelyi m. kir. gazd. tanintézet részéről Faber Sándor szintén foglalkozott a kőbányai száritott sertészhizláló hatásával a szőlőre s ily irányú kísérleteit nem homokon, hanem vályogtalajokon végezte. Ezek során azt tapasztalta, hogy (amint azt mások megfigyelései is megerősítik) legajánlatosabb kat. holdanként 15 métermázsza száritott sertészhizlálót alkalmazni; kevesebbnek aligha lesz meg a kellő hatása és több nem hat jobban, sőt 45 mm. után kevesebb volt a termés, nyilván azért, mert túlságosan fára hajtott tőle a töke. A sertészhizlálót együtt kat. holdanként 125 kg. 40%-os kénsavas káliumnak vagy helyette

4—5 mm. fahamunak alkalmazását előnyösnek találta.

A sertéstrágya hatását két évre lehet tenni. Alkalmazni vagy késő őszzel (tél elején) vagy tavasszal lehet, legegyszerűbben a mélyen kikapált sorok közé elhintve és betakarva. Részéről a harminthárom éves elszedésekor, a töke fejlettségéhez mérten többet vagy kevesebbet alkalmazva belőle: szintén kiváló hatást észleltem a szárított sertéstrágya után ugy homokon, valamint meszes agyagtalajú szőlőben.

A szárított sertéstrágya ára mmászánként 4 K. körül van. Gy. I.

A mezőgazdasági kémia eredete, tudományos és gyakorlati jelentősége.

Sigmund Elek dr. magántanári próbaelőadásának vázlat.

Mielőtt a mezőgazdasággal kapcsolatos természeti jelenségek megfigyelésére és magyarázatára a kémiai ismereteket és módszereket alkalmazták, a mezőgazdasági ismeretek összességében csupán gyakorlati tapasztalatok halmaza volt. Azok a gyakorlati ismeretek, melyek a 19. század elejéig a mezőgazdasági termelést irányították, nagyrészt ősrégi gyakorlati tapasztalatokon nyugodtak, melyek hagyományként apáról fiúra öröklődtek át. Ősrégi eredetű a talajművelés, ugartartás, öntözési és lecsapolási műveletek, állati és növényi trágyák alkalmazása, sőt egyes ásványi trágyákat is használtak már az ó-kor népei; de mindezek hatását megfigyelni nem tudták. Az első általánosabban elterjedt gyakorlati trágyázási elmélet a *humusz-elmélet* volt, melyet 1809-ben *Thaer A.* terjesztett el s mely tulajdonképpen helyes megfigyelések helytelen magyarázatán alapult. A humusz-elmélet csak látszólag fejtette meg a jelenségeket; egyes gyakorlati tapasztalatokat azonban megmagyarázni nem tudott, mert *Thaer* nem ismerte a növény szükséges alkotó részeit, maga a növényéletten is nagyon fejletlen volt.

A növényéletten fejlődése szorosan összefügg a mai mennyiségi kémia megalapításával és az u. n. ásványi elmélet kifejlődésével. *Liebig ásványi elmélete* döntötte meg a humusz-elméletet és vetette meg a mai mezőgazdasági kémia alapját. Az ásványi elmélet értelmében a növény a teste felépítésére és életműködésére teljesítésére szükséges szerves anyagokat mind szervesen vegyületekből alkotja. *Liebig* mezőgazdasági kémiája nemcsak tudományos alapon először fejtette meg a gyakorlati tapasztalatokat, hanem új irányt jelölt ki úgy a tudományos kutatás, mint a gyakorlati kísérletezés és termelés terén. Mezőgazdasági kémiai munkás pedig nemcsak a mezőgazdasági tudomány első alapkövei, hanem a növény- és állatéletten kiinduló pontjai is voltak.

A mezőgazdasági kémia azóta szoros kapcsolatban van a vele rokon természettudományokkal, u. m. növény- és állatéletten, bakteriologia és geologia; sajátos kutatási eljárásaival és kísérleti módszereivel e rokon tudományokat nagymértékben fejlesztte: ezért nem is szigorúan alkalmazott tudomány, hanem középhelyen áll.

A mezőgazdasági kémia jelentősége ma sem kevesebb, mint *Liebig* korában volt; csak a helyzet változott, mert *Liebig* korában a mezőgazdasági kémia volt a mezőgazdasági ismeretek egyedüli tudományos támasza, ma pedig osztozik e téren az említett rokon természettudományokkal.

A mezőgazdasági kémia terén is elérkezünk ma már a részletkérdések tanulmányozásához. Ezért míg régen egyes felfedezések korszakot alkottak, ma sok részletfelfedezésre van szükség, míg általánosabb törvényt felállíthatunk. Ezért kívánatos, hogy hazánkban is, mely első sorban mezőgazdasági állam, minél többen vállalkozzanak ez eddig elhanya-

golt pályára, mert csak akkor érhetünk el e felfedezések terén is sikert, mely tudvalevőleg a legnagyobb hasznot hozza és hazánk megvagyonosodását nagymértékben elősegítheti.

Bernát István ünneplése.

Bernát István dr.-t, a Magyar Gazdaszövetség igazgatóját abból az alkalomból, hogy „*A magyar földbirtok tehermentesítése*” című nagyszabású munkája megjelent, hétfőn a Royal-szállóban rendezett lakoma keretében ünnepelték, amelynek különös súlyt adott az, hogy a lakomán a magyar gazdaságszövetség csaknem minden vezető egyénisége megjelent s az elhangzott beszédek *Bernát* érdemeinek magasztalásán kívül lényegében érintették az aktuális gazdaságpolitikai eseményeket is. Ott voltak a lakomán többek közt: *Károlyi Sándor gróf, Darányi Ignác, Dessewffy Aurél gróf, Pallavicini Ede örgróf* valóságos belső titkos tanácsosok, *Burchard Bélaváry Konrád, Széchenyi Imre gróf, Pallavicini György örgróf, Bujanovics Sándor udv. tan., az OMGE. alelnöke, Imrédy Kálmán udvari tanácsos, Battóányi Tivadar gróf, Laehne Hugó, Nagy Emil dr., Rubinek Gyula, Samassa János dr., Szilassy Zoltán, Teleki Arvéd gróf, országgyűlési képviselők, Kvassay Jenő, Forster Kálmán, Seidl Ambrus, az Orsz. Közp. Hitelszövetkezet vezérigazgatója, min. tanácsosok, Csorba Ferencz, Hegyeshalmi Lajos, Szántó Menyhért, Unkelhäuser Károly min. oszt. tanácsosok, Gelléri Mór, az Orsz. Iparegyesület igazgatója, Bálint Béla dr., az Osztrák-magyar Bank jogtanácsosa, Buday Barna, Csajthay Ferencz, Jancsó Dezső lapszerkesztők, továbbá *Andreánszky Jenő dr., Förster Aurél dr., Drucker Jenő dr., Horváth János dr., Jancsó Benedek dr., Jeszenszky Pál OMGE. titkár, Mezey Gyula, Hegedüs János dr., Poroszkay Béla, Ráthonyi Reusz Henrik, Suhayda István dr., Vikár Béla* és sokan mások.*

A lakomán szólásra legelőször *Károlyi Sándor gróf* emelkedett, aki többszöri zajos helyeslésekkel megszokva a következő beszédet mondotta:

Tisztelt Uraim!

A mai nap ünnepeltjének, *Bernát István* mélyen tisztelt barátomnak egészségére emelem poharamat. Illik, hogy én tegyem ezt. Közel 20 éve annak, hogy elmondjuk egymásnak a szociálpolitikai téren, melyre léptünk, jelentkező azon agályainkat, melyek elhárítása nélkül sokszor talán komoly veszélyekbe került volna az a kicsiny naszad, az a lélekvesztő, melyen sik tengerre indultunk. A kikötő helyett végnélküli láthatár nyílt előttünk, de meg volt az a biztos reményünk, hogy előbb-utóbb utat kell törni azon eszmének, melyet a hajónkban elhelyezett háromszínű zászlóra irtunk. Ez, urak a felebaráti szeretet jelszava volt. Így indultunk meg. Szegény becsapott kisembereken akartunk segíteni, kiket épp oly hazafiaknak tartottunk, mint magunkat. Hitelszövetkezeteket szerveztünk. *Bernát* irt az összetartozandósági érzetről; lapot szerkesztett: a „Szövetkezés”-t, melyben néha kifogyott a humanizmus eme témája, de egyszerre mi, *Bernát* hü olvasói, észrevettük, hogy fűzetje mindinkább érdekesebb lesz; az anyag, melyet feldolgoz, bővül. A szociális literatura fejlődésével *Bernát* fokozódó tudásával, új horizontok elé kerülünk ismét. Felfedeztük mi is, mint európaszerte mindenütt, hogy a szövetkezeti mozgalom hatalmas társadalompolitikai eszköz, mely hivatva van átalakítani a társadalmi fejlődést, mely a manchesterianus liberalizmust épp úgy, mint a szocializmust, mely ennek nyomában termett, hivatva lesz külön-külön lefokozni, s a társadalmat ezek érdességeitől megmeíteni. Egy nagy szociálpolitikai eszme elébe kerültünk. Ezidő szerint Európa délkeletén, tehát nálunk is sok ember, úgy, mint Európa nyugati országaiban több évtized előtt az individualizmust tartja ideálnak. Éppen ebben látja az erőszak uralomra jutását a gyengével szemben; és míg sok ember

hiszi most is, hogy akadályozva a társadalmi parányok tömörüléseit, ura maradhat még a helyzetnek, dominálva, terrorizálva, a ravaszabb szipolyozhat majd továbbra is. Így interpretálják délkelet sok helyén a manchesteri tanokat, de nem veszik észre, hogy kertjükben új virágok teremnek: a koldus, binek botján kívül semmije; az elégedetlenség, az elcsüggedés, s a lázongó kedélye annak, akinek semmije sem maradt; egyszóval a szocializmus, a kivándorlás. Ez ellen a magyar társadalom keveset tett. A szocializmus ellen a kormány némelykor csendőröket küldött, holott máskor a hazafias demonstrációk elterelése kedvéért türte a szocialisták fenyegető ellendemonstrációit; sőt úgy mondják a rossz nyelvűek, hogy éppen a rendőrség volt az, aki a szocializmust kiűzte a hazafias tüntetők ellen két év előtt.

A kivándorlás ellen olyan intézkedéseket tett, melyek megnégyszereztek azt. A magyar társadalom pedig türte mindezt lemondással és tájékozatlanul. De amilyen a szociális kérdés, éppen olyan a nemzetiségi kérdés is, mely tulajdonképpen javarészből szintén szociális jellegű, mert a kenyér és megélhetés kérdése. A Magyarországon lakó különböző nemzetiségek már ezer éve megszokták a magyar faj impremációját. Velük szemben, ameddig vezető osztályok a magyar vezető osztályokkal egyenrangúak nem lesznek és a magyar államiság feltétlen hivatva nem válnak, Svájcz módjára a nemzetiségi egyenjogúság alapján nem fogjuk szervezni a magyar államot. A nemzetiségeket éppen úgy kilehetne békíteni sorsukkal, mint ahogy lehetne gyériteni a szocialisták számát, ha oly gazdasági és társadalmi politikát kezdeményeznénk, amilyenre reámutattak akár a pár év előtt megtartott kivándorlási kongresszusok, akár a Gazdaszövetség programja, vagy az égisze alatt megjelent szakmunkák. Keressük a társadalmi erők egymást ellensúlyozó hatását, mert ebből áll elő a társadalmi béke és vele együtt annál biztosabban fejlődik a méltányosság szelleme, melynek terjesztését biróinktól és tisztviselőinktől követeljük. Követeljük a méltányosság eszméjének terjedését az egész magyar társadalomtól, de leginkább ennek vezető osztályaitól. Hogy ez lehető legyen, követeljük az érdekszövetségeket, a szövetkezeti mozgalom nagymérvű terjeszkedését, mert csakis körülbástyázva magát a gazdaságilag, netalán szellemileg is gyengébb, a szövetkezés és társulás minden nemével fogja ő megvédeni magát a kiaknázástól; így fognak ők képesebbeké lenni, hogy súlytfevők legyenek mint társadalmi érdekcsoportok és ellensúlyozhassák a gazdaságban és ügyesebbnek netáni tulkapásait. (Éljenzés.) A világon mindenütt elévült manchesteri tanokat helytelenítjük; a trösztöt és sztrájkot csak ott akarjuk akadályozni, ahol ezek a közérdeket sértik, vagy ahol a méltányosság sokszor szűk ösvényéről letérni akarnak. (Helyeslés.)

Terjesztetni akarjuk azt a szociális akciót, mely a rutének között létrejött, ki akarunk vele terjeszkedni az oláh vidékre, éppen úgy, mint a tót vidékre, netalán a délszlávok közé, de éppannyira azon magyar vidékekre is, ahol nincs meg a kellő értelem a társadalmi szervezkedésre. Az állam beavatkozásának mellőzését akarjuk, úgy, hogy a szövetkezeti központok működjenek az állam helyett, mint a szervezkedést intézők. Ezt mindenütt ott kívánjuk, ahol a társadalmi öntevékenység még elégtelen. Ellenben ott, ahol a közművelődés foka magasabb, legyen csekélyebb a központi atyáskodó szellem addig is, míg a nép meg nem találja az önkormányzatot. (Helyeslés.)

Keressük a birtokminimumot, a homesteadot, küzdünk az uzsora ellen, törvényeink ily irányt tűrő hibáit rosszaljuk. Keressük az adó igazságosabb kirovását; a nemzeti vagyon fokozását, a földművelés és ipar fejlődését. Akarjuk a szavazati jog kiterjesztését, tekintettel az állam egységére. A néppel kell foglalkoznunk, javára kell lennünk, hogy erős támaszunk legyen

állami
A legjo
vagy es
csökken
száll a
a szo
Magyar
Mindez
ban me
önálló
kotni,
tízne k
haladás
hogy n
összeol
iratna
terjeszt
T
jűk ma
horderő
ben. M
nek ily
egészsé
az ő kö
gramm
tem, m
részben
elmonda
mint é
meresse
barátai,
az altr
tudása
Ha
a hullár
legények
van; ő
kat, azt
melyek
reménye
tudás fe
Legyen
poharain
javára
István.

A
Károlyi
mondott
nöke, B
csenek
egy vig
maga fe
hogy Be
emlékezz
sokan ir
Iriglyi a
mindig a
jóléte. M
karddal
van s a
a kemén
kivánja
de arass
hazáját.

Des
agrárpoli
a Nagy-
hogy ez
nek. Rán
magvetés
oly sok
van még
földmivel
sága a
eszméket
törvényho
(Viharos

Pall
intézetek
könyvébe
kődnek.
ponti Hite
birtokoso
gatóira ü

Ber
amelyhez
alig jutot
azonban
lyekért fá
bizonyíté

a társadalmi... hat még a... a ravaszabb... interpretál... teri tanokat... ben új virá... botján kívül... elcsüggedés... nek semmije... izmus, a ki... alom keveset... ány némelys... skor a haza... véért türe... onstrációit... r, hogy éppen... zializmust ki... két év előtt... intézkedéseket... t. A magyar... lemondással... zialis kérdés... s, mely tulaj... zialis jellegű... se. A Magyar... tiségek már... impremáció-... tő osztályaik... egyenrangúak... iság feltétlen... újára a nem... fogjuk szer... ségeket éppen... mint ahogy... számát, ha oly... kezdeményez... ár a pár év... kongresszusok... mja, vagy az... k. Keressük a... yozó hatását... béke és vele... a méltányos... t bírónktól és... eljük a méltá... z egész magyar... k vezető osz... követeljük az... eti mozgalom... csakis körül... metalán szelle... és társulás... deni magát a... sebbekké lenni... nt társadalmi... sák a gazda... i tulkapásait... elvült man... a trösztök és... ozni, ahol ezek... a méltányos... téri akarnak.

állami fejlődésünk folyton tartó küzdelmeiben. A legjobb nemzeti politika az lesz, ha megszűnik vagy csekélyebb lesz a nyomor! Ezt meglátjuk, ha csökken a kivándorlás és a bevándorlás, ha le- száll a kényszerárverések száma, ha gyérülnek a szociálisták sorai!... Így marad meg Magyarország a magyarok kezén! (Eljenzés!) Mindezt óhajtjuk, hogy minden politikai párt- ban megértsek és ha e tekintetben csalódnánk, önálló és független politikai pártot kellene alkotni, amely a társadalmi haladás lobogóját tűzné ki. Ez új alakulást kellene neveznünk a haladás pártjának. Azon hiedelemben élek, hogy mindezt tüzetesen kellene programba összeolvasztani, melyet a Gazdaszövetség meg- iratna és az őszi sok falusi kongresszusban terjesztenék szóval és írásban. (Helyeslés!)

Tisztelt Uraim! Bernát Istvánt ünnepel- jük ma, mert egy könyvet írt, mely talán nagy horderővel fog birni talán már a közel jövő- ben. Megvallom, a magam részéről nem tud- nék ily szűk szempontból kiindulva, Bernát egészségére poharat emelni. Bernát több, mint az ő könyve. Bernát az előbb esetelt pro- grammnak a lelke volt; az ő lelkéből beszél- tem, mikor a fentieket elősoroltam. Ezek nagy- részben az ő eszméi, melyeket ő jobban tud elmondani, mint én; még talán senki, úgy mint én, irányában nem adózik annyi elis- meréssel, mert én tudom és mi néhányan barátai, kik közel állottunk hozzája, hogy szíve az altruizmusnak született, esze pedig és nagy tudása szíve szolgálatában van.

Ha a gáton baj keletkezik, mert a vihar a hullámokat a part felé irányítja és kiállítja a legényeket a gátra, Bernát az első között van; ő hozza a védekezéshez szükséges karo- kat, azt az erősségeket, a tudás azon erőt, melyek nélkül elégtelen mindnyájunk hite, reménye s szeretete. Legyen ő még sokáig a tudás fegyvertárának őre a Gazdaszövetségnél. Legyen mindannyiunk barátja. Emeljük uraim poharainkat, kívánjuk, hogy az emberiség javára az Isten még sokáig éltesse Bernát Istvánt. (Hosszantartó eljenzés.)

A viharos eljenzés csillapultával, mely Károlyi gróf beszédét követte, Darányi Ignác mondott köszönetet, mint a Gazdaszövetség el- nöke, Bernátnak munkájáért. Még mindig nin- csenek elegenden a Szövetség táborában, de az az egy vigasztaló — ugymond — hogy Bernát maga felér egy hadsereggel. Lehetetlen azonban, hogy Bernát ünneplésével egyidejűleg meg ne emlékezzenek Károlyi Sándor grófról is. Károlyit sokan irigylik, ő is, de nem azért, amiért mások. Irigylis az ideáljáért. Károlyi Sándor gróf ideálja mindig a haza volt, a munka s a magyar gazda jóléte. Már 16 éves korában harcolt hazájáért karddal a kezében, ma is egész élete a honért van s a haza boldogulására irányuló munkáját a keménység, szívósság, kitartás jellemzi. Azt kívánja Károlyi grófnak, hogy ne csak vessen, de arasson is: lássa boldognak és szabadnak hazáját. (Hosszas eljenzés és taps.)

Desszeffy Aurél gróf utal arra, hogy az agrárpolitika eszméi mindnyájunk közös ideálját: a Nagy-Magyarországot, szolgálják. Azt óhajtja, hogy ezek az eszmék mindenütt érvényesüljen- nek. Rámutat azokra a nehézségekre, amelyek a magvetésnél mutatkoztak, amelyben Bernátnak oly sok érdeme volt. De különösen nagy érdeme van még Darányi Ignácznak is, akinek mint földmívelésügyi miniszternek először volt bátorsá- ga a gyakorlatban is érvényesíteni ezeket az eszméket s aminek eredménye oly sok hasznos törvényhozási intézkedés lett. Darányit élteti. (Viharos eljenzés és taps.)

Pallavicini Ede őrgróf: Azoknak a pénz- intézeteknek vezetőit élteti, amelyek a Bernát könyvében lefektetett eszmék szolgálatában mű- ködnek. Poharat Seidl Ambrusra, az Orsz. Köz- ponti Hitelszövetkezet és Imrédy Kálmánra, a Kis- birtokosok Földhitelintézete jelenlévő vezérigaz- gatóira ürti. (Eljenzés és taps.)

Bernát István megköszöni az elismerést, amelyhez hasonló magyar közgazdasági írónak alig jutott. Munkájának legnagyobb elismerése azonban az, hogy azok az eszmék, ame- lyekért fáradozott, mindinkább hódítanak. Ennek bizonyítéka pl. az alakulóban levő római agrár-

intézmény, avagy a francia Méline legújabb állásfoglalása, aki még a múltban is ellene nyil- latkozott Darányinak, ma pedig már a földhöz való visszatérést hirdeti. Az agrárintézmény kez- dője, Lubin Dávid maga is beismeri, hogy esz- méjéhez a csírárt Magyarországon szerezte. Viharos tetszés mellett fejti ki ezután, hogy a magyar agrárpolitika a leghivatottabb örököse a 48-as eszméknek. Nagy hatással szól arról, hogy az agrárpolitika sohase volt az, amit szemére vet- nek, a nagybirtokosok érdekében való akció. Hivatkozik Károlyi Sándor grófra, aki együtt- működésük egész ideje alatt soha se tanácsolt neki olyant, ami elsősorban a nagybirtok javát szolgálta volna. Öszinte meggyőződése, hogy a nemzeti agrárpolitika kielégíthet mindenkit. Az eddigi sikereiket annak tudja be, hogy a hit, erő és meggyőződés legyőz minden akadályt. Így lesz ez jövőre is, amikor azonban fokozottabb szükség lesz a szervezett gazdatársadalmi testü- letekre. Ezek közül elsősorban említi az OMGE-t, amelynek okos és hazafias működése oly nagy mértékben hozzájárult ahhoz, hogy az agrár mozgalom oda jusson, ahol ma áll. Élteti az OMGE. elnökeit és tisztikarát. (Hosszantartó eljenzés és taps.)

Horváth János dr. az iparosság megjelent képviselői nevében megemlékezve azokról az érdemekről, melyet Bernát az ipar felvirágoztatá- sáért tett, sok sikert kíván további munkájához.

Laehne Hugó felolvassa az üdvözlő távira- tokat. Táviratot küldött többek közt: a rimaszom- bati ellenzék, Förster Lajos, a csetneki kaszinó, Majláth József gróf, mint legüzbő követője és tanítványa, Emőd József, Szontágh Andor, Rima- szombat városa nagynevé szülötének, a csetneki hitelszövetkezet, Zilahy Simon stb.

Rubinek Gyula utal az OMGE-ben leg- utóbb tartott tanácskozásokra, amelyek nagyon közel álltak ahhoz, hogy a gazdatársadaloma vámterület kérdésében kettő szakadjon. Károlyi gróf bölcsességének köszönhető az, hogy az ural- mon lévő politikai párt ma ugyanazokat a gazdaságpolitikai eszméket vallja magáénak, mint a gazdatársadalmi szervezetek. Élteti azt, akinek Károlyi grófnak kívül ebben legtöbb érdeme van, a függetlenségi párt illusztris tagját: Batthyány Tivadar grótot. Batthyány Tivadar gróf kijelenti, hogy legfőbb törekvése volt neki is mindig, hogy a gazdákat szét ne válasszák. A függetlenségi párt a legmelegebb szívvel van és lesz is a magyar mezőgazdaság iránt. Élteti Bernátot a kiváló szociálpolitikust, akit e téren vezérének és mesterének ismer el. Végül Bernát István köszöntötte fel a napi sajtó megjelent képviselőit, éltetve különösen Csajthay Ferencz, Buday Barna, Jancsó Dezső szerkesztőket.

VEGYESEK.

Mai számunk tartalma:

Az „OMGE.” közleményei	Oldal
Az alföldi gazdálkodás reformálása	999
A mezőgazdasági kémia eredete, tudományos és gyakorlati jelentősége	1001
Bernát István ünneplése	1006
Növénytermesztés.	
Répa- és gyökérbemutató Mezőhegyesen és Hatvanban	1003
Állattenyésztés.	
A friezi juh tejelőképességéről	1003
Gazdasági gépészet.	
Talajmivelés gőzerővel	1004
Levelszekrény.	1005
Vegyesek.	1007
Állami tenyészállat-import. — A vámkérdés és a magyar gazdák. — Az ideai termés. — Gazdasági szakiskolákba való iratkozások. — Állatforgalmi korlátozások. — A bilaki csikótelepek felosztása. — A berlini vaj-árjegybizottság működése. — Termény- szállítók a hadsereg részére. — Cse- resznye- és kávé-üzemeltetés.	1007
Kereskedelem, tőzsde.	1008
Szerkesztői üzenetek.	1009

Állami tenyészállat-import. Egyesületünk állattenyésztési és állategészségügyi osztálya május hó 18-án a „Köztelek” székházában ülést tartott, amelynek egyik főtárgya az állam külföldi tenyészállathasználati kérdéseiben benyújtott interpelláció volt. Pirkner János,

m. kir. állattenyésztési főfelügyelő e kérdésben kimerítő és megnyugtató felvilágosítást adott, amelyet lapunk 41. számában a szakosztály üléséről beadott jelentésében közölt. Most az „Állattenyésztési és Tejgazdasági Lapok” június 3-án megjelent 22. számában a legnagyobb meglepetésünkre azt olvassuk az „Állattenyész- tési politika” című vezető cikk második kikez- désében, hogy lapunk tévesen reprodukálta Pirkner ur kijelentéseit. Ennélfogva úgy látszik szükségessé vált, hogy egy másik szaklapban helyesbítse a mi referadánkat. Hát erre nézve a következő felvilágosítást és helyreiga- sítást közölhetjük. Lapunk jelentései gyorsírói följegyzések alapján készülnek. Ezeket sok esetben megrövidítjük, de lényegében soha meg nem másítjuk. Mivel azonban egy a gyorsíró, mint az emlékezőből revideáló is megtévedhet, közlés előtt a felszólalás kefe- lenyomatát megküldöttük revideálás végett Pirk- ner urnak, illetőleg az állattenyésztési fel- ügyelőségnek és az ott tényleg történt javítá- sokat a korrektúrában keresztül is vezettük. Ha tehát jelentésünk még sem adta hiven vissza Pirkner ur előadását, annak okozója sehogysem a mi szerkesztőségünk és sehogy sem szolgál- tunk rá, hogy jelentésünk hitelessége más szak- lap hasábjain kétségbe vonassék és helyreigazit- tassék.

A vámkérdés és a magyar gazdák. Az OMGE. vámügyi bizottsága e hó 4-én a Köz- telekben ülést tartott, amelyben a Pozsony megyei Gazdasági Egyesület átirata alapján meghatá- rozta az önálló vámterület létesítésének ama feltételeit, amelyekhez az egyesület, mint a magyar gazdatársadalom képviselője is hozzá- járulhat. E határozatokat a napilapok már ös- mertették és közgazdasági állásfoglalásuk szerint méltatták és bírálták. Mi a magunk részéről lapunk legközelebbi (pünkösdi) számában fogjuk a vám- ügyi bizottság eme nagyjelentőségű határozatait ismertetni és méltatni.

Az ideai termés. A földmívelésügyi minisz- ter most tette közzé a június 1-én tapasztalt vetésállapotokról szóló jelentését, amely egy- uttal számszerű becsléssadatokat is közöl. Lapunk rendes tudósítói jelentései alapján szokta közölni az egyes vidékenként remélhető termés- kilátásokat és így nemcsak meglehetősen tiszt- tában vagyunk azokkal, de valamelyest ellen- őrizni is bírjuk azokat. Ez értesüléseink alapján tudjuk, hogy a földmívelésügyi miniszter adatai megközelítik a valóságot, már t. i. amennyire ma még számszerűleg becsülni lehet. A föld- mívelésügyi miniszterium jelentéseiből látjuk, hogy terméskilátásaink korántsem olyan rózsá- sak, mint amilyeneknek bizonyos tőzsedekörök azt híresztelik. Meglehetősen közép, de nem jó termésre van ezidőszert kilátásunk. A jelen- tés a várható buzatermést ma 39—42, a rozset 12—13, az árpát 12—13, a zabét pedig 11.5 millió mmázására becsüli, amely ha nem is sokkal, de valamelyest még mindig mögötte marad az 1899-től 1903-ig elért 5 évi átlag- termésnek (buza 42.6, rozs 13.1, árpa 13.3, zab 12.9 millió mm.). Ami természetes dolog, ha számításba vesszük a vetések május elején mu- tatkozó országszerte nyomoruságos állapotát, amelyen a május havi eszözések bizonyára sokat javítottak, de mert ez eszözések pásztásak vol- tak, korántsem pótolhatták országszerte a tavaszi kedvezőtlen időjárás okozta hiányokat. Azon- kívül pedig a termés még az Isten kezében van. A májusi eszözés hatását nagyon is visszavetheti — ha állandó lesz — a mostani forró időjárás. A gazda tehát jól teszi, ha nem adja el előre gabonáját, hanem bevárja a ter- mést és a világtermés szabályozta természetes áralakulást.

A részletes jelentés szerint a bevetett

buzaterület körülbelül 6 millió kat. hold, a remélhető országos termésátlag pedig 6.50-7 mm. Kat. holdankint 6.50-7 q. és ezen felüli termést várnak: Bars, Esztergom, Hont, Nógrád, Nyitra, Pozsony, Trencsén, Baranya, Fejér, Győr, Moson, Somogy, Sopron, Tolna, Vas, Veszprém, Zala, Bács-Bodrog, Csongrád, Pest, Gömör, Sáros, Szepes, Ung, Hajdu, Arad, Krassó-Szörény, Temes, Torontál, Alsó-Fehér, Beszterce-Nas-ód, Brassó, Fogaras, Háromszék, Hunyad, Marostorda, Nagyküküllő Szeben, Szolnok-Doboka és Udvarhely vármegyékben, összesen tehát 41 vármegyében. Kat. holdankint remélhető 6-6.5 q. termés: Turóc, Komárom, Heves, Abauj-Torna, Bihar, Szatmár, Szilágy, Ugocsa, Csanád, Csik, Kisküküllő és Kolozs, összesen tehát 12 vármegyében és végül kat. holdankint 6 q.-n aluli termésre van kilátás: Árva, Liptó, Zólyom, Jász-Nagykun-Szolnok, Bereg, Borsod, Zemplén, Békés, Máramaros, Szabolcs és Torda-Aranyos vármegyékben, azaz tíz vármegyében.

A rozsvetés körülbelül 2 millió kat. hold; a vetések állása kielégítő, remélhető termésátlag 6-6.60 mm. Árpavetés körülbelül 1.8 millió hold; az őszi árpa gyenge, a tavaszi jobb, de a Tiszavidéken esőt kíván. Zabvetés szintén körülbelül 1.8 millió kat. hold és egészben véve szintén jól áll. A repceből sok kizuzult és ami megmaradt, keveset ér. A tengeri és a kapások ma még szépen fejlődnek.

Gazdasági szakiskolákba való iratkozások. Az erdőéri szakiskolákba (Görgényszentimre, Királyhalom, Liptóújvár, Vadászerdő) a kérvényeket július 15-ig kell beadni. A folyamodó kérvényét maga írja le, ha tizenhét éves elmult, ha az elemi iskolai ismeretekkel (írni, olvasni tudás) rendelkezik. A növendékek egyrésze állami ellátást, ingyenes oktatást kap. Bővebb feltételeket elmondják, vagy megírják a jelzett iskolák igazgatói. — A sárvári tejjgazdasági iskolában öt 480 koronás ösztöndíjas hely üresedett meg. Ezen ösztöndíjakat gazdasági tanintézetet (akadémiát) végzeteknek ítéltek. A kurzus egy évig tart és a kérvényeket aug. 1-ig kell beadni, ezenkívül van még 20 állami ösztöndíjas hely

azok részére, akik tejkezelők akarnak lenni. A végzett gazdaságosok rendezett kurzus tejjgazdasági üzletvezetői állásra képez ki. Bővebb tudnivalókat az iskola igazgatósága ad.

Állatforgalmi korlátozások. Az Állategészségügyi Értesítő* 579. száma szerint: 1. A sertésorbáncz betegség fennállása miatt tilos a sertéseknek Magyarországra behozatala az alsóausztriai Lajtha melletti *Bruck, Mistelbach* és *Wiener-Neustadt* kerületekből, a stájerországi *Hartberg, Luttenberg* és *Pettau* kerületekből és az osztrák tengerparti *Lussin* kerületből. 2. A sertésvész betegség fennállása miatt tilos a sertéseknek Magyarországra behozatala az alsóausztriai Lajtha melletti *Bruck, Gänserndorf, Mödling* és *Wiener-Neustadt* kerületekből, a stájerországi *Luttenberg* kerületből és a galicziai *Bohoradezanj* és *Kosów* kerületekből.

A bilaki csikótelepek felosztása. Kolozsvárról jelentik: Katonai körök a bilaki csikótelep felosztását tervezik. Az Erdélyi Gazdasági Egylet *Jósika* Gábor br. elnökele alatt ülést tartott, melyben elhatározta, hogy fölíratot intéz a miniszterelnökhöz és honvédelmi miniszterhez, melyben a bilaki csikótelep föntartatását kéri.

A berlini vajárjegyző bizottság működése. A berlini vajárjegyző bizottság ügyviteli szabályzata szerint: 1. A vaj hivatalos árjegyzése hetenként kétszer: szerdán és szombaton történik. 2. Az árjegyzés keretében az összes beföldi és azon külföldi árut veszik be, melyből Berlinbe szállítás és fogyasztás történik. 3. A vaj árat hordókba csomagolt sózott vajra mm.-ként állapítják meg. 5. Első minőségű árunál csakis akkor állapítják meg az árfolyamot, ha a kötés mennyisége a 15 mm.-t megüti. 6. Másod- és harmadrendű vajat már 5 mázsa mennyiségben is jegyeznek. 9. Az árjegyzést az elnök vezetésével héttagú bizottság teljesíti. 12. A legmagasabb ár megállapításához legalább is három bizottsági tag szavazata szükséges. 13. Az irányzat jellegét szavazattöbbséggel határozzák meg. 14. Az ülésről jegyzőkönyvet vezetnek.

Terményszállítások a hadsereg részére. A m. kir. honvédsapatok részére 1905. évi július hó 17-től július hó 27-ig terjedőleg szükségelt és ajánlati uton fedezetet nyerő gazda-

sági termékek beszerzéséről szóló hirdetményből az alábbi kivonatot közöljük:

Termékek	Katonai átvevő állomások						
	Alsó-Dabas	Kakucs és Uj-Hartján	Gyón	Fehér-Mén-telek Tadar-szék Győr y	Czibakpuszta Alsó-babod	Felsődabas	
Széna q.	1346	1432	1387	1570	1484	1042	
Alomszalma q.	673	716	693	785	742	448	
Tüzifa m ³	8	8	7	7	8	4	

Szállítási módozatok, bánatpénz és az összes feltételekre nézve részletes felvilágosítást nyújt a m. kir. honvéd élelmezőraktár Budapestben.

Cseresznye kivétel. Bécsbe csakis szép, sötét színű, kemény cseresznyét kell kiküldeni, melyek a szárral együtt kerülnek feladásra. Szárától megfosztott, valamint nedvesen becsomagolt cseresznye rohamosan romlik már a kosárban. A kis szemű, valamint a még halványabb színű (nem egészen érett), szintugy a felrepedt cseresznyét semmi szín alatt sem szabad elküldeni; mert ez utóbbiak az egész küldeményt veszélyeztetnek. A halványfehér, valamint a rózsaszínű cseresznye itt szinte eladhatatlan. A cseresznye csomagolása a következőképen történik: 8-10 kg.-ot befogadó kosarak oldalfalait tiszta papírral körülveszszük, úgy, hogy a papír felső része kint maradjon, hogy ezzel a telt kosarat befűdhessük majd. A kosár aljára nem teszünk papírost, hogy a levegő az áruhoz hozzáférhessen. Rázás közben a kosarat mintegy két ujnnyira a színen túl megrakjuk cseresznyével annyira, hogy a kosár fedelét — persze óvatosan — még rászoríthassuk. A legfelsőbb cseresznye réteget akként rakjuk a kosárba, hogy a kosár felnyitásánál szár ne lássék. Ezt úgy érjük el, hogy a szárat a kosár belseje felé fordítjuk. Így mutatósabb az áru s így könnyebben és jobban is adható el. Kis fedele kosár hiányában fedél nélküli apró kosár is megjárja. Ez esetben a fedelet jó szorosan a kosárra varrt organtint van hivatva pótolni.

Nemzetközi gabonapiacz 1905 június 1-től június hó 5-ig.

Kelet	E f f e k t i v á r a k											Határ-idő	H a t á r i d ő s á r a k							
	Budapest	Wien	Berlin	Páris	London	Liverpool	Braila	Odessza	New-York	Chicago	Buenos-Ayres		Budapest	Berlin	Páris	London	Liverpool	New-York	Chicago	
Buza	5	18.05	19.80	21.12	23.27	17.50	—	17.25	15.54	19.74	18.31	13.57	Julius	—	21.15	22.56	—	18.20	16.98	16.06
	1	18.15	19.80	21.21	22.94	17.31	—	17.25	15.54	19.74	18.22	13.67	Szept.	16.48	20.64	20.85	—	17.72	15.76	14.99
Rozs	5	14.35	15.40	18.45	15.20	—	—	—	—	—	—	—	Julius	—	18.45	14.49	—	—	—	—
	1	14.35	15.50	18.27	15.44	—	—	13.00	13.01	—	—	—	Szept.	13.32	17.52	14.63	—	—	—	
Zab	5	14.45	14.40	16.95	18.52	—	—	—	—	—	—	—	Julius	11.42	16.95	18.19	—	—	—	
	1	14.45	14.40	17.13	18.52	—	—	—	—	—	—	—	Szept.	11.42	16.83	18.05	—	—	—	
Tengeri	5	15.60	16.70	14.55	—	—	11.98	15.94	—	10.85	9.87	9.18	Julius	14.98	14.55	—	—	11.98	10.85	9.87
	1	15.40	16.70	14.04	—	—	12.03	15.94	—	11.03	11.82	8.98	Szept.	—	14.28	—	—	—	—	9.72
Arpa	5	14.80	15.40	—	—	—	—	11.70	11.26	—	—	—	Julius	—	—	—	—	—	—	—
	1	15.00	15.60	—	—	—	—	11.70	11.26	—	—	—	Szept.	—	—	—	—	—	—	—

Jegyzet: Az angol kormány hivatalos jelentése szerint Angliában a buza átlagárfolyama május hóban 17 korona 22 fillér volt. — 1) Október.

KERESKEDELEM, TŐZSDE.

Budapesti gabonátözsde.
(Guttman és Wahl budapesti termény-tözsdei igazgatója.)
Budapest, június 3.
A múlt heti borus és hűvös időjárás után e héten tartósan derült, száraz és lényegesen emelkedett hőmér-

séklet mellett meleg időnk van. Egyes vidékeken, ahol eddig is kevés csapadék volt, bőségszerű csapadékot kívánnak. A vetések állását illetőleg a Tisza vidékén panaszok azok visszamaradása felől, míg az ország többi vidékén a növényzet fejlődése megfelelően jó és meg is vannak elégedve. A vizállás csökkent. A külföldről a vetéseket illetőleg alig érkezik panasz és az időjárás befolyása is rendes.
A külföldi piacokon a múlt heti szilárd irányzat ugyan gyengült és a forgalom is csökkent, anélkül

azonban, hogy ez az áralakulást lényegesebben befolyásolta volna. Amerikában a májusi határidő megszűnésével az eddigi hausmanipulációk is abba maradtak; a későbbi terminusok kedvezőbb vetéshírekre voltak csendesebbek, jöhetnek a látható buzakészletek ismét tetemesebb visszaesést tüntetnek fel. Angliában az üzlet határozottan nyugodtabb volt, a vevők is tartózkodóbbak lettek, de azért a készáru-piacokon a jegyzések alig változtak; a határidőpiacok azonban lanyhulók lettek. A francia piacokon nem voltak jelentékenyebb

változások; kedvező időjárás mellett az irányzat esendes maradt. Épp úgy nyugodtak voltak a német tőzsdék is, a fogyasztási kereslet gyengült és az árak alig voltak tarthatók. A többi kontinentális piacokon az üzleti forgalom szintén gyenge és a tulajdonosoknak valamivel olcsóbb árakkal kellett, hogy megbarátkozzanak.

Nálunk az irányzat a főzikk buzában gyakrabbi hullámnak volt alávetve, az árak azonban tartottak maradtak, míg takarmányzickek csekély forgalom mellett esendesek voltak.

Az üzleti hét részleteiről a következőket jelenthetjük:

Buza tetemesen ellanyhult irányzatban indult. Kedvező vetéshírek és valamivel jobb hozatok a tulajdonosokat sűrűsebb kínálatra ösztönözte és az árak a hét első napján nagyobb visszaesést tüntettek fel. Mihamar azonban, a határidőpiaczi kiindulól, ahol fedezési vételek eszközöltek, szilárdabb felfogás érvényesült, az árak ismét emelkedők lettek és az előző napi veszteséget ki is pótolták. Az üzlet későbbi folyamán egyes napokon a forgalom jobb is maradt, de a malmok vételkedve nem volt arányban ama közismert tényssel, hogy nyersárúknak málmainknak alig van. Egyenlegként az árak 5-10 fillérrel drágábbak és az összeforgalom 90,000 mm.-t tesz ki.

Rozs csak mérsékelten, de tovább is sűrűsödött volt kínálva, míg a vételkedv csekély maradt. Vevő főleg a helyi fogyasztás maradt és csak a hét elején volt elszállítási célzokra némi forgalom. Tartósan nyugodt irányzat mellett az árak 10-20 fillért vesztek, minőség szerint 14.-14.10 kor-ig fizetnek helybeli paritásra. Ujrozsban csak jelentéktelen forgalom volt, mi mellett július szállításra budapesti paritásra 5-10 fillérrel az októberi rozsz jegyzésén felül, augusztusi szállításra 5-10 f.-rel azon alul fizettek.

Árpa (takarmány- és hántolási célzokra) gyárosoknál továbbra is el van hanyagolva, hízalók is csak minimális vételeket eszközöltek és a vidékre való elszállítás célzaira is csak elvétve fordul elő üzlet. Az irányzat így állandóan esendes maradt és a múlt heti jegyzések 14.-15.-kor budapesti paritásra nem voltak tarthatók. Külföldi árpa telleg olcsón van kínálva, de figyelmen kívül marad és forgalom sem fejlődött.

Zab továbbra is főleg raktáráruban van a piacon, vasuti áru alig érkezik. A vételkedv e mellett azonban szintén gyenge és a múlt héthez viszonyítva árak változatlanok. Szén és tisztaság szerint helyben 13.60-14.60 kor. fizetnek.

Tengeri iránt az érdeklődés e héten is csekély maradt. Főleg a vidékre való elszállítás célzaira 15.40-15.60 kor-ig fizetnek helyben kocsiá téve. Hízalók tartózkodók maradtak. Állomásokon átvéve az árak a budapesti viszonylathoz alkalmazkodnak. Külföldi áru üzletellen.

Napijelentés a gabonapiacokról. 1905. június 5.

A fölmívelésügyi m. kir. miniszterium tegnap este megjelent hivatalos terméshasználati kimutatása kedvező benyomást keltett és az irányzat ennek hatása alatt, valamint eső-kidátásokra ismét lanyhábbá fordult.

Készbuza-ban, elég jó kínálat és a malmok tartózkodó vételkedve mellett, az irányzat lanyha volt és elkelt mintegy 12000 métermáza, 20 fillérig olcsóbb árakon.

Rozs mérsékelt forgalom mellett, esendes irányzatot követ és helybeli egyenértékben, minőség szerint 13.90-14.10 koronáig értékesíthető.

Takarmányárpa üzletellen, nyugodt és Budapest egyenértékben, névleg 14.-14.75 koronáig jegyez.

Zab lanyha, s minőség szerint, helyben átvéve, 13.30-14.20 koronáig fizetnek.

Tengeri szilárd, azonnali szállításra, kocsiá rakva, helyben átvéve 15.65-15.80 koronáig talál vevőre.

Ma délelőtti a következő készáru-kötések jegyzettek a tőzsdén hivatalosan:

Buza. Tiszavidéki: 200 mm. 81 k. 18 K. 20 f. 250 mm. 80.5 k. 18 K. 15 f., 500 mm. 80.5 k. 18 K. 10 f., 500 mm. 81 k. 18 K., 120 mm. 80.5 k. 18 K. 100 mm. 80.5 k. 18 K., 500 mm. 80.5 k. 17 K. 95 f., 300 mm. 80 k. 18 K. 05 f., 100 mm. 80 k. 18 K. 100 mm. 80 k. 17 K. 80 f., 100 mm. 79.5 k. 17 K. 60 f.

Makói: 100 mm. 78.8 k. 17 K. 85 f.

Fejérmegyei: 1000 mm. 76.5 k. 17 K. 20 f.

Pestmegyevidéki: 120 mm. 80 k. 17 K. 75 f., 500 mm. 80 k. 17 K. 60 f., 300 mm. 78.5 k. 17 K. 40 f., 1900 mm. 77.3 k. 17 K. 45 f., 100 mm. 77.5 k. 17 K. 60 f., 100 mm. 77.5 k. 17 K. 50 f.

Felsőmagyarországi: 150 mm. 79 k. 17 K. 20 f.

Bánsági: 1200 mm. 79 k. 17 K. 55 f., 1000 mm. 79.3 k. 17 K. 50 f., 1000 mm. 79 k. 17 K. 55 f.

Beckereki: 1650 mm. 76 k. 17 K. 60 f.

Rozs: 300 mm. 14 K. 10 f., 100 mm. 14 K. 10 f. kpf. par.

Zab: 200 mm. 13 K. 45 f., 200 mm. 13 K. 10 f. kpf.

Tengeri: 2000 mm. 15 K. 80 f. kpf., 1000 mm. 15 K. 74 f. 700 mm. 15 K. 70 f., 5000 mm. 15 K. 65 f. június 5.

Budapesti takarmányvásár. (IX. kerület, Mester-utca. 1905. június hó 6-án. A székesfővárosi vásárgazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.)

Felhozott a szokott községekől 165 szekér réti széna, — szekér muhar, 31 szekér zsupszalma, 19 szekér alomszalma, 6 szekér takarmányszalma, — tengeriszár, 24 szekér egyéb takarmány (lőhere, luczerna, zabosbüköny, köles, stb.), 600 zsák szecska.

A forgalom élénk.
Arak fillérekben q-ként a következők: réti széna 400-840, muhar —, zsupszalma 420-460, alomszalma 320-360, takarmányszalma 480-500, 100 kéve tengeriszár —, egyéb takarmány 420-500, (új) zabosbüköny 800-800, lőhere 520-560, luczerna 500-550, köles —, sarju —, szalmaszecska 500-520. Összes kocsi szám 249. Összes súly 308,800 kg.

Szeszüzlet.

A szeszüzletben e hét elején a kereslet élénkebb volt és főleg finomított és kontingens nyersszesz kelt el azonnali és későbbi szállításra változatlan áron.

Helybeli és vidéki szeszgyárak részéről finomított szesz adózva 151.50-152 K., adózatlan 52.50 K. kelt nagyban és 2 K. drágábban kicsinyben. Kartellen kívüli finomított jegyzése olcsóbb és főleg azonnali szállításra sürgetős a kínálat nyomott árak mellett. Galiciából adózott finomított szeszt 146 K. ajánlanak.

Elesztőszesz adózva 151.50-152 K., adózatlanul 52.50 K. kelt.
Denaturált szesz hordóval együtt 40 K.-ig volt ajánlva.

Mezőgazdasági szeszgyárak részéről kontingens nyersszesz ab termelőállomás 41-42 K. volt ajánlva. Új termelési időszakban szállítva kontingens nyersszesz még csak kisebb tételekben került forgalomba.

A kontingens nyersszesz ára Budapesten 46.50-47.50 K.

Bécs. Kontingens nyersszesz 42.80-43.20 K.

Prága. 133.50 — adózott tripló szeszért, — adózatlan szeszért.

Triest. — K. adózott finomított szeszért.

Budapesti heti jegyzés:

	nagyban	kicsinyben
Finomított szesz	151.50-152	153-154
Elesztőszesz	151.50-152	153-154
Nyersszesz adózva	149-150	151-152
Denaturált szesz	40-40.50	41-41.50

Az árak 10,000 literfokonként hordó nélkül bérmentve, budapesti vasútállomáshoz szállítva, készpénzfizetés mellett értendő.

Élelmiezcikkek nagybani árai a központi vásárcsarnokban.

Magyar Gazdák Vásárcsarnok Ellátó Szövetkeze jelentése. 1905. június 6-án.

A húsitők szilárd irányzata változatlan. Korai termékek, mint burgonya, cseresznye, jó keresletnek örvendenek. Vajjegyzéseink változatlanok. Spárga meg-lanyhult, kereslet csak a vastagszáru solo áru iránt mutatkozik. A tojásüzletben nincs lényeges árhullámlás, némi visszaesés várható.

Mai árak:

Husneműk: vidéki marhabús hátulja 112-125 K., eleje 104-118 K., vidéki borju bórben, hosszan mérve, súlylevonás nélkül 100-122 K., helybeli borjuhus 120-130 K., sertéshús szalonnával la. 137-142 K., lehozott sertés 130-140 K., szalonna friss 140-150 K., szalonna, sózott 140-152 K., szalonna, füstölt 150-162 K., olvasztani való 140-152 K., háj 152-158 K., sertésszír 140-145 K., mind métermázánként. Füstölt-hús (vidéki) kg.-ja 1.40-1.60 K., hazai sonka 1.60-1.96 K., szalámi 3.-3.- K. Malacz levágva, szépen tisztítva kg.-ként 0.-0.- K., bárány leölt, hórben 0.-0.- K. kg.-ként.

Vad: 6z 0.-0.- K. szarvas — K., vad-disznó 0.-0.- K. kg.-ként egészben, nyul — K., fogoly — K., fácán — K., szalonna — K. darabonként.

Baromfi-félék: élő rántani való csirke 1.20-1.80 K., sütni való 2.-2.20 K., kacsa sovány 2.80-4.- K., kacsa, hizott 5.-6.- K., lud, hizott 9-14 K., tyúk 3.-3.20 K., pulyka 8-9.- K. páronként. Vágott szépen tisztított baromfi: hizott lud 1.20-1.30 korona, hizott rucza 1.60-1.70 K., hizott pulyka és poulard 1.-1.40 kor. kg.-ként. Ludmáj nagy — kor., kicsiny — K. kg.-ként. Ludzsír kg.-ja — K.

Tejtermékek: teavaj (centrifugált) 2.-2.10 K., főzövaj (kópült) 1.40-1.60 K., tehéntúró 25-28 fillér kilogrammonként.

Zöldégyfélék: burgonya (vagonáru) sárga 8-9 K., rózsá 11.-12.- K., fehér 6.-6.40 K., olasz új — K., sárgarépa 80-90 K., petrezselyem 70-80 kor., vöröshagyma 10-12 K., fokhagyma 50-60 K. 100 kg.-ként. Spárga (soló) 50-50, közép 30-30 fill., levesnek való 10-15 fill., zöldborsó — fill., hazai új rózsaburgonya — fillér kg.-ként.

Gyümölcsfélék: szőlő — fillér kg.-ként. Alma: választott elsőrendű áru (aranyparmen, ranett, Jonathán, Törökbalint, batul stb.) — K., másodikrendű — K., harmadrendű apró áru — K., métermázánként. Körte elsőrendű — K., másodikrendű — K. Cseresznye 40-50, me. gy 50-60 fill.

Vegyesárúk: Bor és szesz italokat minőség szerint különféle árakon értékesítünk. Méz 0.-0.- K. kg.-ként. Gyümölcsíz 0.-0.- K. kg.-ként. Gomba szárított 0.-0.- K. kg.-ként. Szappan, szegedi — fillér kg.-ként.

Tojás: bácskai 70-71 K., ordéyi apróbb ár 69-70 K. eredeti ládánként (1440 drb).

Bécsi szarvasmarhavásár.

1905. június hó 5.

Főlhajtás Összege:	drb	Minőség szerint:	drb
Hizott és legelőmarhában főlhajtás	4640	Hizott marha	4.40
Csontozni való marhában főlhajtás	1075	Legelőmarha (Weidev.)	—
Összesen	5715	Csontozni való	1075
Eladatlan maradt	—	Összesen	5715
		Nem szerint:	
Származási hely szerint:		Ökör	4676
Magyarországi	4179	Bika	806
Galic. s. bukovinai	890	Tehén	510
Oszták tartományokból	646	Bivaly	323
Összesen	5715		

Árak: (100 kilogrammonként élő súlyban koronaértékben fogyasztási adó nélkül.)

	I. rendű	II. rendű	III. rendű
Magyar hizott ökör	72-78	63-71	52-62
Galiciai hizott ökör	78-84-86	68-76	62-67
Tarka hizott ökör	82-88-89-90	70-80	60-68
Bikák	60-80-82-84	—	—
Hizott tehén	52-74	—	—
Csontozni való marha	48-60	—	—
Bivaly	40-58	—	—

Irányzat: bányadt, prima-ökrök ára 1. közi p-minőségűeké 1-2, könnyű árú 2-4 koronával hanyatló; kicsontozni való marha és bikák ára 100 kg.-ként 2 koronával hanyatlott vontatott üzleti menetel mellett.

Vásáron kívül közvetlenül a vágóhidra érkező a lefolyt héten 593, a múlt vesztégyására való főlhajtás 101 darab.

A legközelebbi szarvasmarhavásár kedden, június 13-án fog megtartatni.

Szerkesztői üzenetek.

D. L. Nagy-Dahs. Az oltó beszerzési forrása iránt tessék a megyéjébeli vagy pedig valamelyik hegyvidéki (Máramaros, Bereg, Ung, Sáros, Szepes stb.) megyei gazdasági egyesülethez fordulni felvilágosításért, mint amelyek közvetlenül ismert forrásokat ajánlhatnak.

M. J. Töröcs. Mi termények és állatok közvetítésével nem foglalkozunk és annál kevésbé csinálhatunk e rovatban reklámot akár az egyik, akár a másik tenyésztő részéről egymás rovására. De különben is, hogy ismerhessük mi a bejelentett anyag minőségét? Legzélszerűbb tehát ilyen esetben közvetlenül a vásárendező bizottsághoz fordulni felvilágosításért.

Nyilttér.

BRÁZAY FÉLÉ SÖSBORSZESZ
 NAGY ÜVEG ÁRA: 2 KORONA
 KIS ÜVEG ÁRA: 1 KORONA
 HASZNÁLATI UTASÍTÁS MINDEN ÜVEGHEZ MELLELVÉ VAN!

FOLYAM.

hirdetmény.

Állomások

Győr	Czibak-puszta	Alsó-babod	Felsődabas
70	1484	1042	
85	742	448	
7	8	4	

Érték és az felvilágosítást

csakis szép, kiküldeni, feladásra, veszen becsomlik már a még halványintygy a fel sem szabad egész küldet, valamint eladhatlan. A ezöképen törak oldalfalait hogy a papír ezzel a telt r aljára nem áruhoz hozzá mintegy két cseresznyével persze óvatoobb cseresznye hogy a kosár gy érjük el, felé fordítjuk könnyebben és kosár hiány megjárja. Ez kosárra varrt

New-York	Chicago
16.98	16.05
15.76	14.99
17.13	16.28
15.89	15.14
10.85	9.87
11.03	10.05
9.72	9.83

gesebben befolyá- aridő megszüné- k is abba marad- vetéshírekre vol- szakészletek ismét Angliában az üzlet K is tartózkodó- kon a jegyzések onban lanyhuló- k jelentékenyebb

Nagyon ajánlható a
FORMALDEHYD

a vetőmag csá-
vázására:

buza, rozs, árpa, zab, tengeri, köles, burgonya Formaldehyddal csávázva, teljesen üszög- és rozsdamentes termést eredményez;

istállóli haszná-
latra:

füledt, egészségtelen levegő tisztítására, ugyszinté férgék (legyek stb.) teljes kipusztítására, ha az istálló falát és padlózatát Formaldehyddal bemázoljuk, illetve meglocsoljuk;

állati betegségek
leküzdésére:

takonykór, lépfene, tüdőlob, sertésvész, száj- és körömfájás, lovak csüdsömörje, birkarüh, borjuvérhas stb. Formaldehyddal hathatósan leküzdhetők;

tejgazdaságok és
sajtgyárak hasz-
nálatára:

a tej megsavanyodását és a sajt megfeketedését a Formaldehyd megakadályozza és a levegőt tisztán tartja.

Használati utasításokat, mintákat és árjegyzékeket bár-
kinek ingyen és bérmentve küldünk.

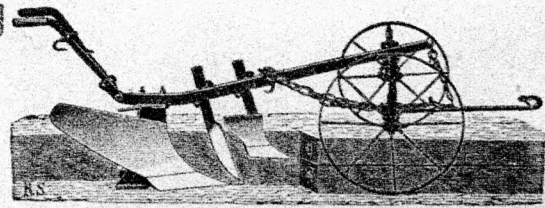
„UNION” Vegyi Ipar Részvény-Társaság
Fiume és Wien, VI., Magdalenenstr. 8,
Németország részére tessék Hugó Blank-hoz, Berlin W.,
Derflingerstrasse 15. fordulni.
2455 Magyarországi egyedüli elárúsítók:
Magyar Mezőgazdák Szövetkezete, Budapesten.

Egészséges, túl nem érett

LENKÓRÓKAT

melyek tehát a mag teljes beérése előtt arattattak és akként lettek kezelve, hogy azok rostnyeresre is alkalmasak, bármely mennyiségben átvesz, ugyszintén elvállal szerződésbeli kötelezettséget előírás szerint termelendő lenkóró átvételére nézve **előre megállapított legmagasabb ár mellett**

SALZMANN ÉS TÁRSA
GYÁRIGAZGATÓSÁGA
SZEGEDEN. 3250

A valódi SACK EKE

kizárólag

3315

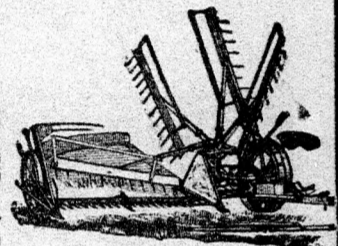
PROPPER SAMU

gazdasági gépüzletében kapható
BUDAPEST, V., Váci-körut 52. sz.

ARATÓGÉPEK fű, lóhere és gabona részére.

Szénaforgatók } lóerőre.
Szénagereblyék }

Széna- és szalmaprések kézi- és lóerőre, kukorica-
morzsolók, cséplőgépek, járgányok, tisztító
malmok, trieurók, ekék, hengerek, boronák,
takarmány-előkészítő gépeket, „Pumpseparator”
tejfőtőzögépet stb. gyártanak és szállítá-
nak a legújabb és legjobb szerkezettel

MAYFARTH PH. & Co. gazdasági
gépgyárosok
WIEN, II/I Taborstrasse 71. 3306

Képes árjegyzékek ingyen és bérmentve. — Képviselők és ismétela ók kerestetnek.

FONTOS GAZDASÁGI KÉZIKÖNYVEK:

A JUHTENYÉSZTÉS MULT ÉS JELEN IRÁNYAIRÓL.

Irta: dr. Rodiczky Jenő.

— 50 képpel. —

Végre tehát rendelkezünk egy olyan juhtenyésztési könyvvel, a
milyenre éppen szükségünk van s azért nem ajánlhatjuk eléggé juh-
tenyésztő gazdáinknak, hogy e könyvet könyvtárak részére megszerez-
zék s tanulmányozzák, abból merített tudással juhászatukat fejlesztik,
tökéletesebbé teszik.

Ára vászonkötésben 3 korona.

FAJBAROMFITENYÉSZTÉS.

Irta: Beivinkler Vilmos.

A fajbaromfiakat meglepő hűen és tipikusan ábrázoló képek
nagyobb része Vastagh Géza fényes tehetségű festőnk művészi alkotásai,
kisebb része pedig lovag Mertens Ede budapesti fényképész kitűnő fény-
képei után készülték s az OMGE. önzetlen áldozatkészségéről tanuskod-
nak. A baromfiórák és a tenyésztési segédeszközök pedig mérnökileg és
kifogástalan rajzokban vannak bemutatva, elmondható tehát, hogy ilyen
hű és a jelleg minden legkisebb árnyalatát magán viselő baromfi-képek
az egész világon nincsenek.

Leszállított ára vászonkötésben 10 korona helyett 6 korona.

Megrendelésnél sziveskedjék a könyv árát és 30 fillért postadíjra a

„PÁTRIA” r.-t. gazd. szakkönyvkereskedésébe, Budapest, IX., Üllői-ut 25.,

küldeni, hogy rendelése bérmentve legyen elintézhető. ~~~~~

GŐZMIVELÉS.

Nagyobb területek szántását gőzekével

hajlandó vagyok elvállalni; épügy

mélyrigolozást szőlő-telepitésekhez.

Érdeklődők kéretnek, hogy alant emihez forduljanak.

WOLFF ERNŐ, gőzsztántási vállalkozó
BUDAPEST-KELENFÖLD.

A „Szegedi kenderfonógyár részvénytársaság”, Szegeden
ajánl minden arató-gépnél használható gombolyításban

manila kévekötőfonalat, 100 kg.-ként 110 kor. árban.

Ugyanott a legelőnyösebben beszerezhető:

kézi kéve- és porció-kötő zsineg favégekkel,
gőzeke sodronykötél,

gazdasági kötélárak,
valódi kenderzsák.

Préselt szalma

eladó. Buza és rozs, bármily mennyiségben,
100 q-ként ab Székelyhid állomás, wagonba rakva,
vevő ponyváival lekötve 225 korona árban.

Székelyhidi uradalom.

„PEF” (Porcellán-Email-Festék)

falakon és fán porcellánszerű, mosható mázolatot ad.

Legnagyobb tisztaság. Sok évi tartósság.

Nincs por, piszok, penész a vele mázolt falakon.

Gazdasági üzemek, mint tej-, vajkezelési és sajtkezelési
helyiségek, istállók, gépházak, élesztőkamrák, konyhák,
fürdőszobák, klozetek stb. részére felette célszerű.

BESSEMER-FESTÉK (védjegy álló)

legtartósabb rozsdá elleni mázo-
lat, mindennemű vasszerkezetek,

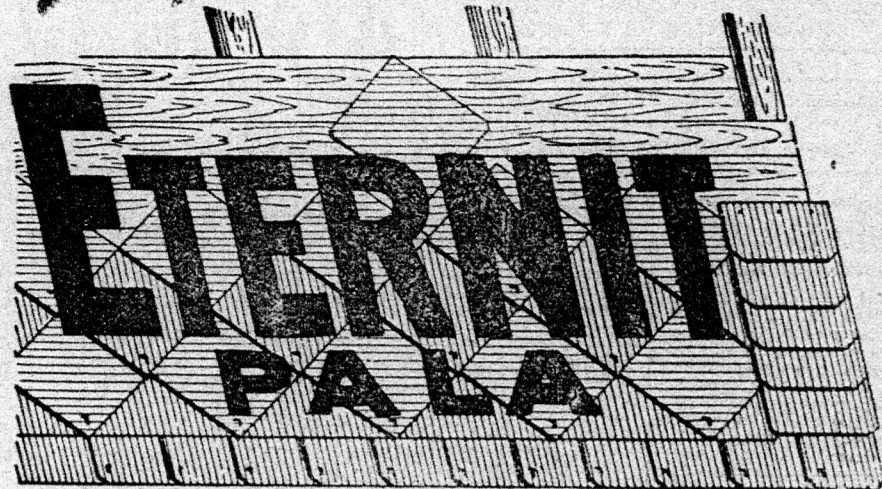
vas- és hullámbádogtetők, tartók, istálló-vasgerendák, keríté-
sek, vaskapuk, vasablakok, gépek, lokomobilok stb. részére.

Kimerítő ajái lattal és prospektussal szívesen szolgálnak az egyedüli gyárosai:

LUTZ EDE és TÁRSA, festékgár

BUDAPEST, VII., Őrnagy-utca 4.

A JELENKOR LEGJOBB TETŐFEDÉSI ANYAGA

MAGYARORSZÁGI KÖZPONT:

ETERNIT MŰVEK HATSCHÉK LAJOS
BUDAPEST VI., ANDRÁSSY-ÚT 33.

ÉRTESETÉS.

A Bács megyében fekvő **Kisszállás-Jankováczi uradalom** megvétele tárgyában számos oldalról beérkezett s az ez iránti hirdetmény dacára még azóta is mindig érkező ajánlatok folytán újból ki nyilatkoztatják ezennel az uradalom tulajdonosai, hogy **jelzett birtokaik**

nem eladók.

Megbízásból:

a jószágfelügyelőség.

Hirdetések felvételnek

a „Köztelek”
kiadóhivatalában
Budapest, Üllői-ut 25

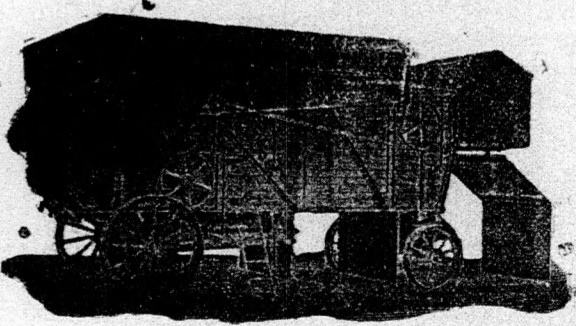

Oxfordshiredown tenyészkosok

10 drb remek állat, a prágai kiállításon
1905. IV/15–IV/18. kitüntetve, 15 hó-
naposak, 80–85 kgr. nehezék, gróf
Herberstein József libochowitzi (Cseh-
ország) uradalmának tenyésztése, eladó.

SIEGFRIED KRAUS
PRAG, Goldschmiedgasse 3.

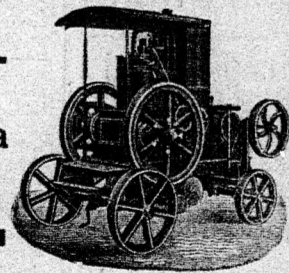
A kosok származási bizonylattal kül-
detnek, jelenleg a libochowitzi urada-
lomban állanak. 3421

ROBEY-féle világhírű eredeti angol cséplőkészletek,

„ATTILA” legkiválóbb benzinmotor-locomo-
bilok verőléczes dobbal ellátott vasrámás cséplőkkel párosítva

SZÜCS ÖDÖN-nél Budapest, Nagymező-u. 66.

„Patria” nyomdai részvénytársaság nyomása. Az Első Magyar Papíripar r.-t. papírosán. Budapest, IX., Üllői-ut 25. sz. (Köztelek.)